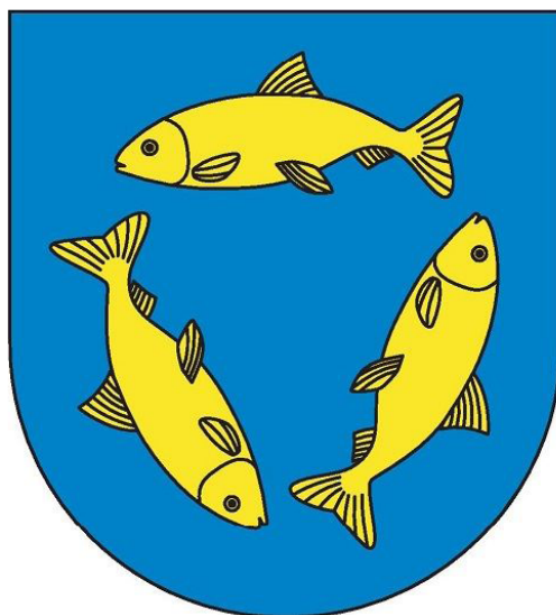

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII DLA GMINY

CHRZYPSCO WIELKIE

NA LATA 2026–2029

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
WPROWADZENIE	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	9
CHARAKTERYSTYKA GMINY CHRZYPSCO WIELKIE	10
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	11
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE CHRZYPSCO WIELKIE	12
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	13
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE CHRZYPSCO WIELKIE	18
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	20
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	20
PROBLEM ALKOHOLOWY	22
PROBLEM NIKOTYNOWY	23
PROBLEM NARKOTYKOWY	23
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU	25
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH	27
ZABURZENIA ODŻYWIANIA	27
PRZEMOC	28
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	33
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	33
PROBLEM ALKOHOLOWY	35
PROBLEM NIKOTYNOWY	36
PROBLEM NARKOTYKOWY	37
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	39
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH	40
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE	41
PRZEMOC	42
WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH	46
UCZNIOWIE	46
DOROŚLI MIESZKAŃCY	49

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	52
CEL I	53
CEL II	56
CEL III	59
REALIZACJA PROGRAMU.....	61
ADRESACI PROGRAMU	61
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	61
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	62
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	62
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	63
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	64
BIBLIOGRAFIA.....	66
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	67
SPIS RYSUNKÓW	67
SPIS TABEL	67
SPIS WYKRESÓW.....	67

WYKAZ SKRÓTÓW

AA – Anonimowi Alkoholicy

CBOS – Centrum Badania Opinii Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

GOKiBP – Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NPZ – Narodowy Program Zdrowia

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Międzychodziu

PK – Punkt Konsultacyjny

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Międzychodziu

pp. – punkt procentowy

PWD – placówki wsparcia dziennego

UG – Urząd Gminy Chrzypsko Wielkie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

WPROWADZENIE

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążenia dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyka różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezspornie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w każdej grupie wiekowej. Według Raportu opracowanego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, od 2007 roku spożycie alkoholu na 1 mieszkańca w ciągu roku przekracza 9 litrów – w 2022 roku wyniosło ono 9,37 litrów, co jest wartością najniższą na przestrzeni ostatnich 5 analizowanych lat¹. Problem spożywania alkoholu dotyczy zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jednak to właśnie mężczyźni stanowią grupę szczególnie narażoną na częstsze sięganie po tego typu substancje – spożywają oni alkohol niemal trzykrotnie częściej niż kobiety, tj. przez średnio 106 dni, podczas gdy kobiety piją alkohol średnio przez 37 dni w ciągu roku. Taka różnica może być związana nie tylko z czynnikami społecznymi i kulturowymi, ale także z odmiennymi preferencjami – mężczyźni częściej wybierają piwo, podczas gdy kobiety chętniej sięgają po wino².

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczne spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD (*European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*) z 2024 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat, odsetek uczniów w Polsce, którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni, wyniósł 39,1%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta uległa spadkowi o 7,5 pp.³.

¹ Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023

² Tamże

³ Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. Europejski Raport Narkotykowy z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu ostatniego roku było to 15,0%⁴. Według badań ESPAD z 2024 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 16,9%. Oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2019 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 21,4%⁵. W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku przez Fundację CBOS, odnotowano, że 13% uczniów używało narkotyków w ciągu ostatniego roku, co oznacza spadek o 3 pp. względem roku 2018. Marihuana i haszysz pozostają najczęściej używanymi przez uczniów substancjami – na zażywanie ich kiedykolwiek w życiu wskazało 36,2% respondentów w 2021 roku, co wskazuje na tendencje spadkowe poczynając od 2016 roku, gdy odsetek ten wyniósł 42,0%, przez 37,5% w roku 2018⁶.

Coraz częściej obserwuje się także uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli, priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Raport Nastolatki 3.0 opracowany na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2022 roku, wskazuje wśród najistotniejszych wniosków na wzrost średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2022 roku było to ponad 5 godzin w ciągu dnia, co oznacza wzrost względem wyników badania zrealizowanego w 2020 roku. Szczególnie alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy w czasie korzystania z Internetu spotykają się z przemocą (44,6%) lub mową nienawiści

⁴ Dane referencyjne zamieszczone w Raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024)

⁵ Tamże

⁶ Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.

(68,4%). Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, iż ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (53,7%)⁷.

Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że blisko co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (23,8%) oraz przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (28,7%)⁸.

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2025 rok rekomenduje m.in.:

- 1) zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,

⁷ Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.

⁸ Tamże

- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- 5) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2029 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4¹ ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy

Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2029 został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Do wiążących aktów prawnych należą:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY CHRZYPSKO WIELKIE

Źródło: Raport o stanie Gminy Chrzypsko Wielkie za 2024 rok; dane statystyczne za 2024 rok [BDL GUS]

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy Gminy Chrzypsko Wielkie należą:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Komenda Powiatowa Policji w Międzychodzie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Międzychodzie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Międzychodzie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Międzychodzie,
- Urząd Gminy Chrzypsko Wielkie,
- Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Chrzypsku Wielkim,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe.

Są to instytucje i podmioty prowadzące działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, bądź wspomagające taką działalność. Ich kooperacja odbywa się na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej. Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Gminy należy zaliczyć:

- pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariuszy Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia,
- przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

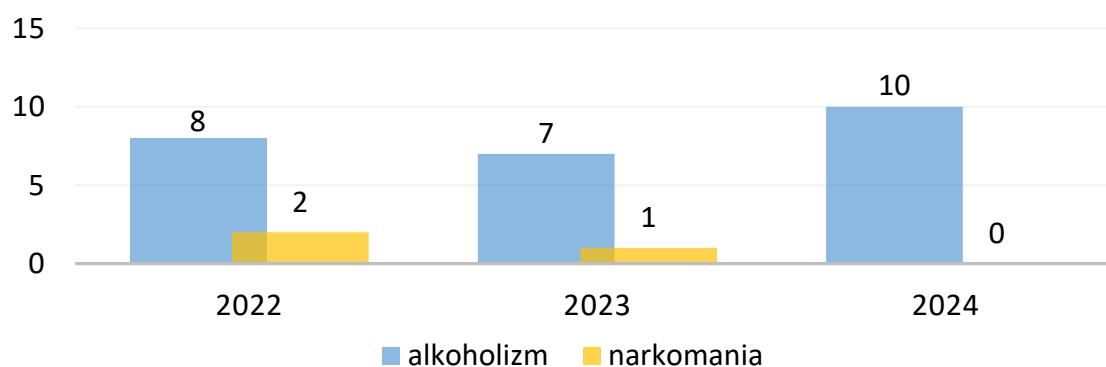

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE CHRZYSKO WIELKIE

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom: w 2022 roku było to 8 rodzin, w 2023 roku – 7, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 10. Ponadto w roku bazowym 2 rodziny z terenu Gminy korzystały ze wsparcia OPS z powodu narkomanii, w kolejnym roku była to 1 rodzina, z kolei w 2024 roku nie odnotowano takich przypadków.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chrzypsku Wielkim powołana do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku w skład Komisji wchodziło 7 członków⁹. Do zadań GKRPA zalicza się:

1. inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
2. kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
3. zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy,
4. wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Gminy, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
5. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
6. rozmowy motywujące do podjęcia leczenia,
7. kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
8. współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii,
9. podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

⁹ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2024.

W analizowanym czasie liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy uległa niewielkiemu wzrostowi: w 2022 roku były to 2 osoby, w 2023 roku – 3, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym było to 4 mieszkańców Gminy. W przypadku liczby przeprowadzonych rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych, dostrzegalne są wahania – zarówno w roku bazowym, jak i w ostatnim roku poddanym analizie były to po 3 osoby, natomiast w 2023 roku rozmowy przeprowadzono z 5 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. W omawianym okresie nie odnotowano przypadków skierowania do sądu wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Chrzypsko Wielkie wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	2	3	4
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	3	5	3
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Członkowie GKRPA wspierają również osoby zmagające się z problemem przemocy domowej, w tym kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Jedynie w 2023 roku członkowie Komisji podejmowali działania wobec 1 osoby stosującej przemoc domową, natomiast w pozostałych latach objętych analizą nie prowadzono rozmów z osobami uwikłanymi w problem przemocy domowej.

Tabela 2. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby doznające przemocy domowej	0	0	0
osoby stosujące przemoc domową	0	1	0
świadkowie przemocy domowej	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W 2024 roku oraz w latach poprzednich na terenie gminy Chrzypsko Wielkie funkcjonował Punkt Konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową. W 2024 roku Punkt był czynny łącznie 7 godzin w miesiącu.

W 2024 roku w PK udzielono porad 4 osobom z problemem alkoholowym, 4 doznającym przemocy oraz kolejnym 4 mieszkańcom Gminy stosujących przemoc domową.

Na przestrzeni analizowanego okresu zauważalny jest spadek liczby osób z problemem alkoholowym korzystających z poradnictwa PK z 10 w roku bazowym do 4 w ostatnim roku sprawozdawczym. Ponadto jedynie w 2022 roku udzielono porad dorosłym członków rodzin osób z problemem alkoholowym (5). W przypadku osób doznających przemocy domowej widoczna jest tendencja wzrostowa – w latach 2022-2023 z pomocy skorzystała 1 osoba, natomiast w 2024 roku liczba ta wzrosła do 4 osób. Wśród osób stosujących przemoc domową zauważalne są podobne tendencje – odnotowano odpowiednio 1, 2 i 4 osoby korzystających z poradnictwa Punktu. W analizowanym okresie nie udzielano porad osobom z problemem narkotykowym, jak również dorosłym członkom rodziny osoby z problemem narkotykowym.

Tabela 3. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	10	9	4
osoby z problemem narkotykowym	0	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	5	0	0
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	0	0
osoby doznające przemocy domowej	1	1	4
osoby stosujące przemoc domową	1	2	4

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

Na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w 2024 roku i w latach poprzednich funkcjonowała samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym oraz stowarzyszenie abstynenckie.

W 2024 roku w gminie Chrzypsko Wielkie realizowano program profilaktyczny rekomendowany w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, IPiN – *Debatę*, w którym uczestniczyło 61 uczniów oraz 6 nauczycieli lub wychowawców. Program ten przeprowadzono również w 2022 roku (33 uczniów oraz 2 nauczycieli/wychowawców), natomiast w roku 2023 nie prowadzono tego typu działań.

W analizowanym okresie prowadzono również inne programy profilaktyczne, finansowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, z obszaru profilaktyki uniwersalnej, skierowane do dzieci i młodzieży. W 2022 roku udział w tego typu inicjatywach udział wzięło 238 uczniów i 9 nauczycieli/wychowawców, w 2023 roku – 150 uczniów i 12 nauczycieli/wychowawców, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie było to 320 osób (300 uczniów i 20 nauczycieli/wychowawców). Wśród tych programów wymienić należy: *Noe* oraz *Cukierki*, z kolei w 2022 roku były to warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne dla uczniów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i ochrony zdrowia w Szkole Podstawowej.

Tabela 4. Liczba uczestników programów profilaktycznych zrealizowanych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób uczestniczących w programach rekomendowanych	35	0	97
liczba osób uczestniczących w innych programach profilaktycznych (bez programów rekomendowanych oraz działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi)	247	162	320

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W danym przedziale czasowym realizowano również działania niebędące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. W 2024 roku były to jednorazowe prelekcje, pogadanki (50 uczestników), festyny i inne imprezy plenerowe, z wyłączeniem sportowych (150 uczestników), imprezy sportowe, tj. turnieje, wyścigi, olimpiady, z wyłączeniem pozalekcyjnych zajęć sportowych (30 uczestników) oraz konkursy plastyczne, literackie, muzyczne itp. (50 uczestników).

W 2022 roku zrealizowano programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży, w których udział wzięło 238 uczniów oraz 9 nauczycieli lub wychowawców. W tymże roku realizowano również pozalekcyjne zajęcia sportowe, w których udział wzięło 30 uczniów.

Dodatkowym elementem działań profilaktycznych były kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych, w których w latach 2022-2023 uczestniczyło po 12 osób, natomiast w 2024 roku było to 30 osób.

Istotną formą wsparcia są placówki wsparcia dziennego w formie podwórkowej, realizowanej przez wychowawcę, czynne 1-3 razy w tygodniu. W 2024 roku w zajęciach uczestniczyło 50 dzieci, w tym 12 z rodzin z problemem alkoholowym¹⁰.

Gmina prowadzi aktywne i systematyczne działania w zakresie profilaktyki uzależnień – w 2024 roku w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chrzypsko Wielkie na lata 2022-2025 zrealizowano szereg działań skierowanych do dzieci i młodzieży. Odbyły się zajęcia profilaktyczne w GOKiBP w Chrzypsku Wielkim oraz w świetlicach wiejskich w Łęczach i Białczu. Dofinansowano seanse filmowe o tematyce profilaktycznej, zakupiono materiały dydaktyczne i profilaktyczne. Zorganizowano warsztaty, obóz profilaktyczno-sportowy, programy profilaktyczne dla uczniów Zespołu Szkół oraz kolonie z elementami profilaktyki. Wsparciem objęto także zajęcia sportowe i Spotkanie Mikołajkowe dla dzieci z terenu Gminy. Na realizację działań przeznaczono 6 000 zł na zwalczanie narkomanii oraz 96 594,55 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi¹¹.

¹⁰ Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

¹¹ Raport za 2024 rok – Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim

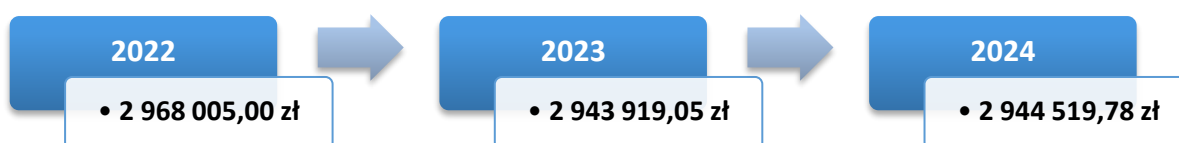

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE CHRZYSKO WIELKIE

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu.

W 2024 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 2 944 519,78 zł, w tym najwięcej, bo 1 449 773,91 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. Wartość napojów o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa) wyniosła 1 260 903,40 zł, natomiast od 4,5% do 18% (bez piwa) – 233 842,47 zł. Są to wartości zadeklarowane w corocznym sprawozdaniu z działalności samorządu gminy w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1. W porównaniu do roku bazowego, w 2024 roku wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy uległa spadkowi o 0,8%.

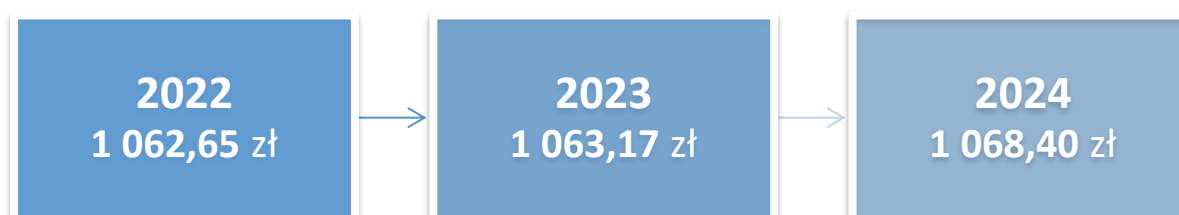
Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W 2024 roku Gminę zamieszkiwało łącznie 2 756 osób, które ukończyły 18 rok życia. Wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu przypadającego na 1 pełnoletnią osobę wyniosła zatem 1 068,40 zł. W 2022 roku, gdy liczba dorosłych mieszkańców wynosiła 2 793 osoby, było to 1 062,65zł, z kolei w 2023 roku wartość ta wzrosła do 1 063,17 zł, przy liczbie pełnoletnich mieszkańców wynoszącej 2 769 osób.

Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Chrzypsko Wielkie na przestrzeni lat 2022-2024

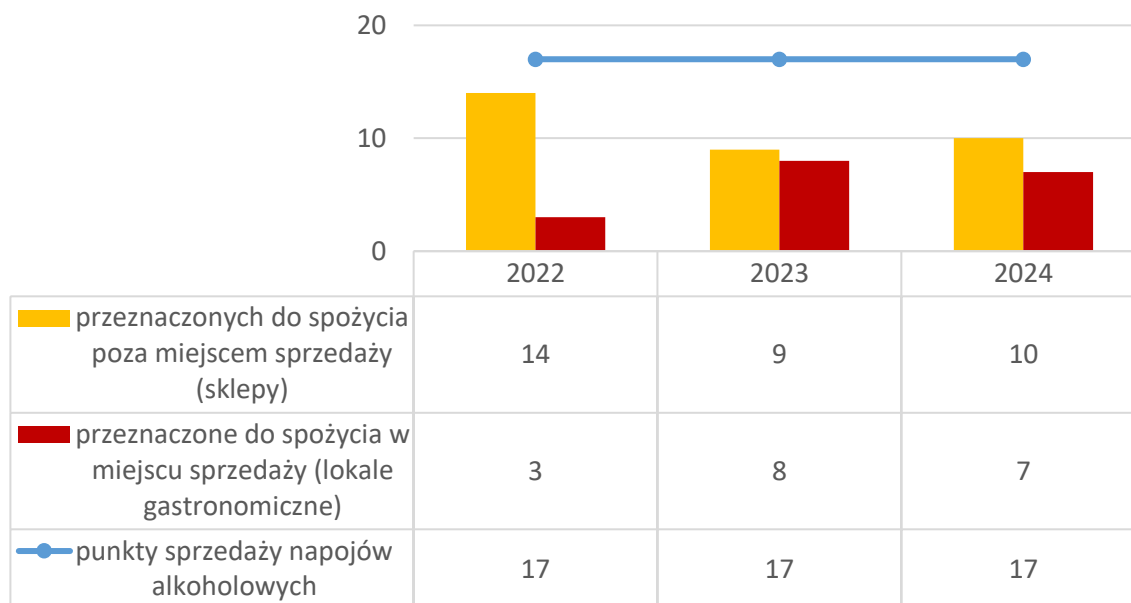

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

W omawianym okresie liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych była stała (17). W ostatnim roku poddanym analizie na terenie Gminy znajdowało się 10 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 7 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny). Szczegółowe dane przedstawia kolejny wykres.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Chrzypsko Wielkie na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2024

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, uzależnieniami behawioralnymi oraz doświadczaniem przemocy.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z gminy Chrzypsko Wielkie wypełnili łącznie 94 kwestionariusze ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne nieznacznie dominowali chłopcy, którzy stanowili 54,3% badanej próby (51 osób), podczas gdy dziewczynki wypełniły pozostałe 45,7% kwestionariuszy (43 osoby).

Rysunek 3. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: $N^{12}=94$

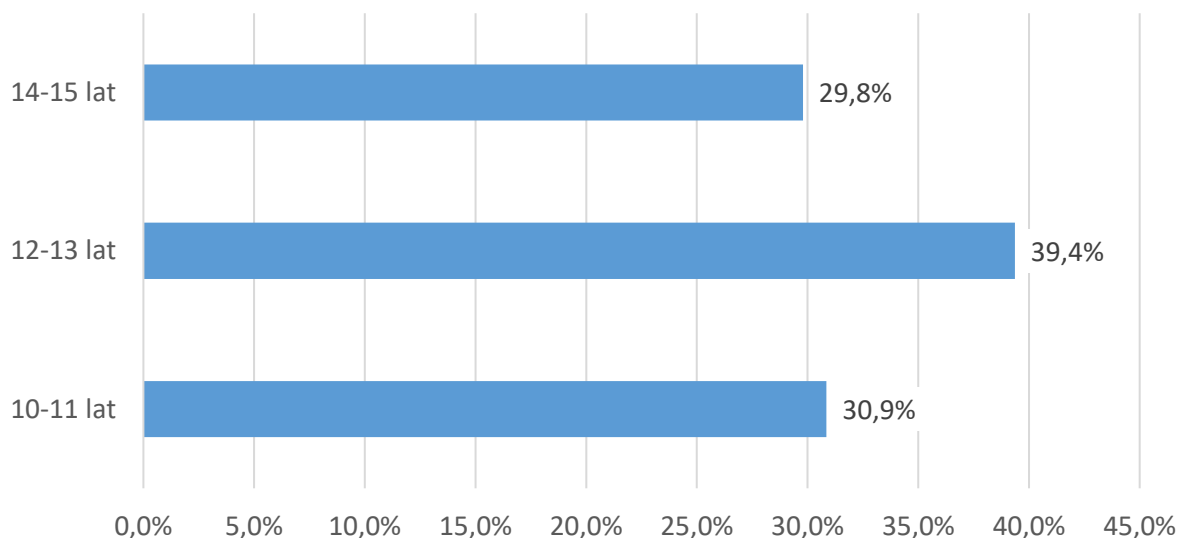

Podział ankietowanych ze względu na wiek przedstawiał się w sposób następujący – największa część uczniów biorących udział w badaniu, zadeklarowała wiek mieszczący się w przedziale 12-13 lat (39,4%), 30,9% respondentów wskazało na wiek 10-11 lat, z kolei 29,8% uczestników badania miało wówczas 14-15 lat.

¹² N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie

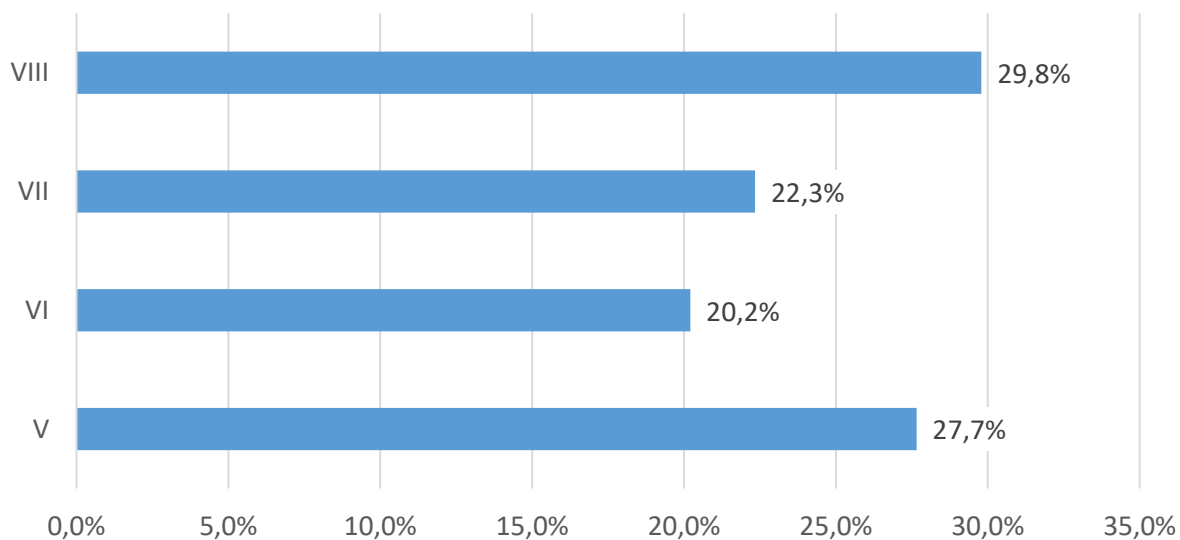

Wykres 3. Wiek uczniów: N=94

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej ankietowanych uczniów uczęszczało w momencie badania do klasy VIII szkoły podstawowej (29,8%), 27,7% badanych wskazało na klasę V, a 22,3% respondentów na klasę VI. Uczniowie z klasy VI stanowili 20,2% badanej próby.

Wykres 4. Klasa: N=94

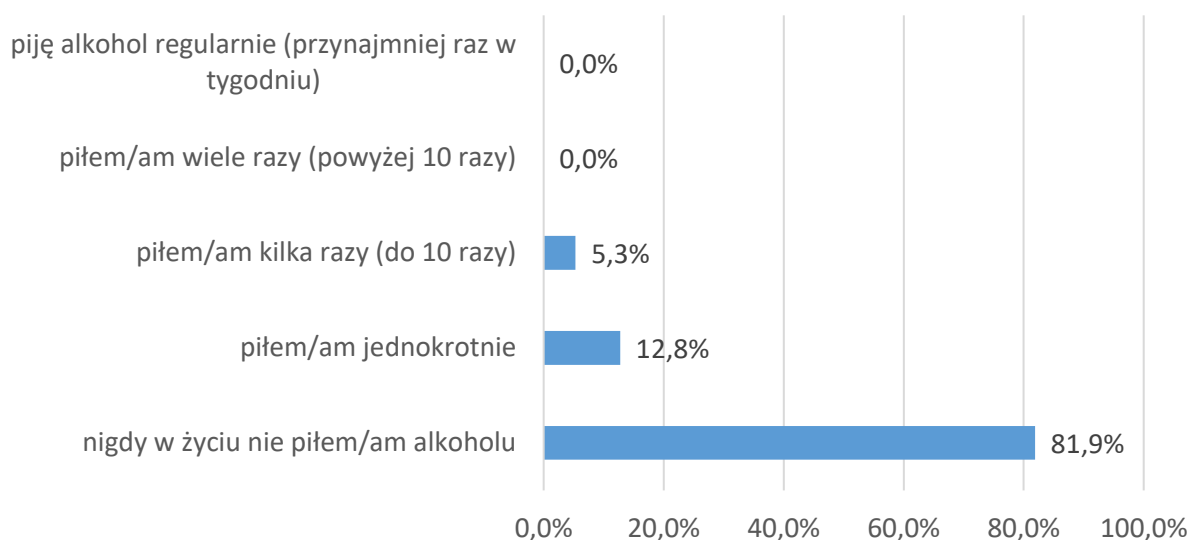

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyka problemu spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Chrzypsko Wielkie. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 18,1% badanych uczniów, w tym 12,8% spożyło go jednokrotnie, a 5,3% piło alkohol kilka razy (do 10 razy).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=94

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że 64,7% badanych nie spożywało alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni (11 osób), a 35,3% respondentów zadeklarowało, że piło alkohol 1-2 razy (6 osób).

Tabela 5. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=17

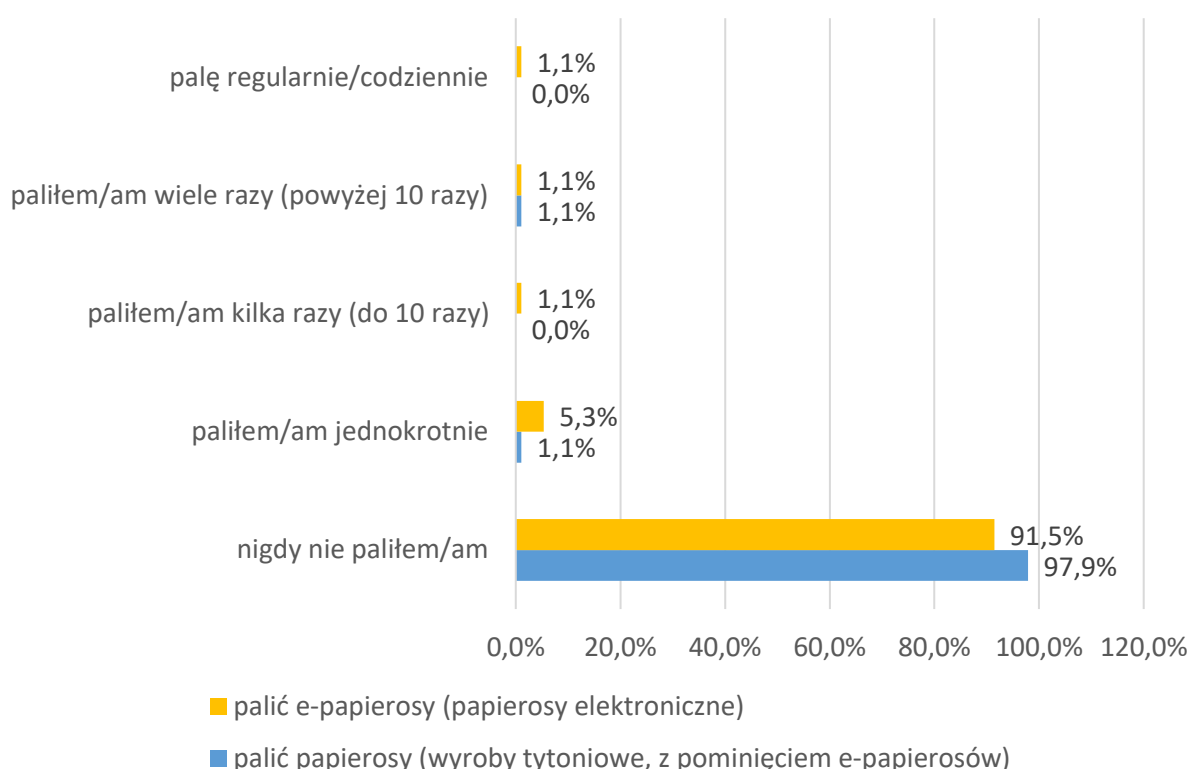
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	64,7%	11
1 – 2 razy	35,3%	6
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	0,0%	0

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy tradycyjne (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miało łącznie 2,2% ankietowanych, wśród których po 1,1% paliło je jednokrotnie, lub wiele razy (powyżej 10). Kontakt z e-papierosami miało nieco więcej, bo 8,6% ankietowanych, wśród których 5,3% sięgnęło po nie jednokrotnie, a po 1,1% – kilka razy (do 10), wiele razy (powyżej 10) lub używa ich regularnie/codziennie.

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=94

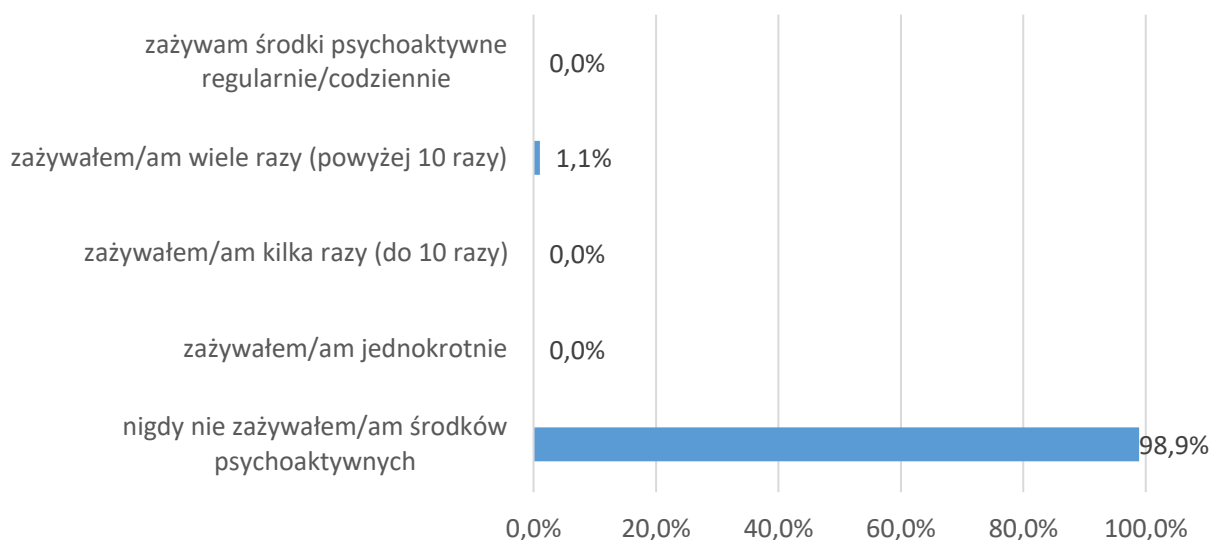

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że 1 ankietowany, tj. 1,1% ogółu respondentów, sięgnęło po substancje psychoaktywne wiele razy (powyżej 10 razy). W kolejnych pytaniach badany zadeklarował, iż w ciągu 30 dni poprzedzających badanie nie zażywał środków psychoaktywnych. Wśród substancji, po które kiedykolwiek sięgał, wskazał on na marihuanę, mefedron i dopalacze.

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=94

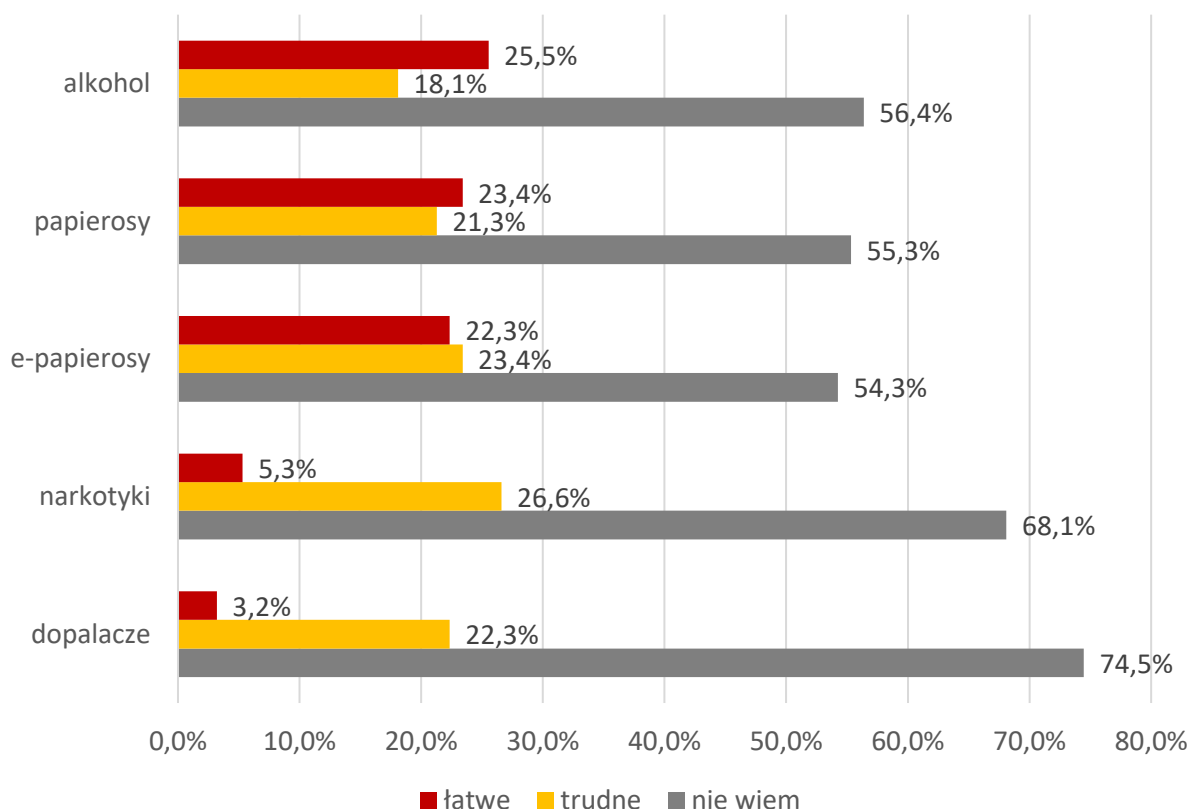

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności środków psychoaktywnych w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość ankietowanych nie posiada wiedzy w zakresie dostępności wymienionych substancji. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 25,5% badanych, a trudny dla 18,1%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 23,4% respondentów, a trudne dla 21,3%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 22,3% młodych mieszkańców, a trudne dla 23,4%,
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 5,3% ankietowanych, a trudne dla 26,6% badanych,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 3,2% badanych, a trudne dla 22,3%.

Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=94

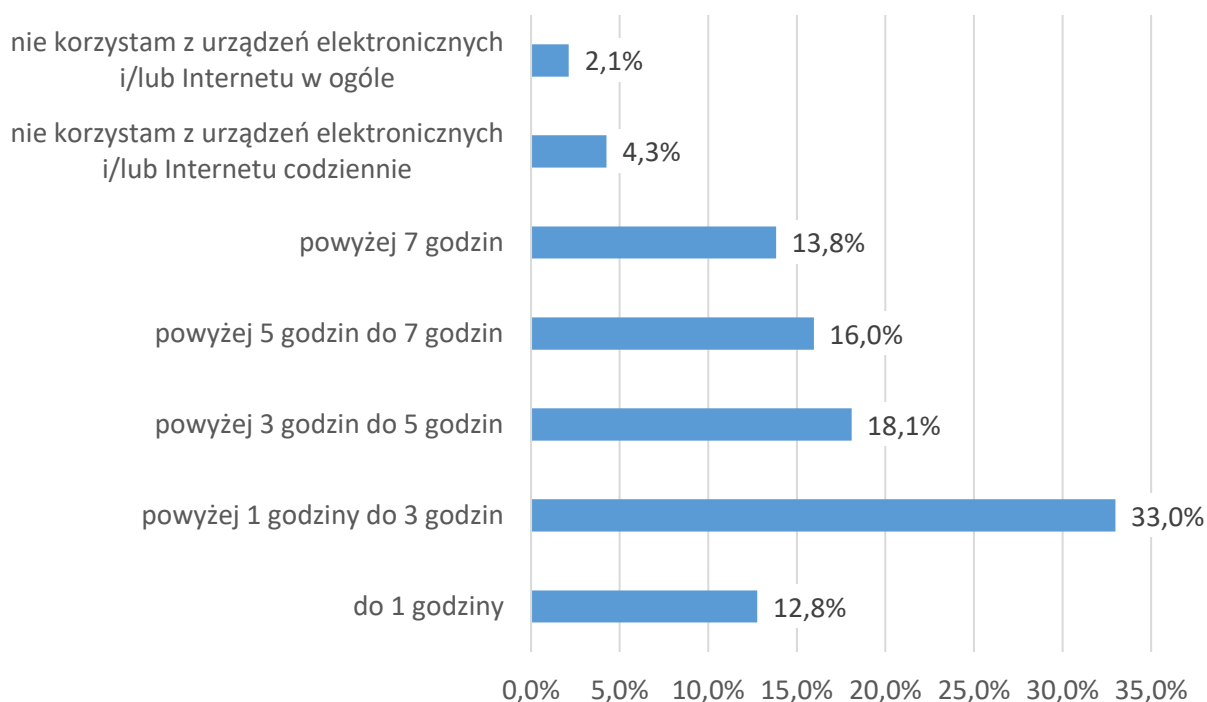

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z gminy Chrzypsko Wielkie. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia. Badanie wykazało, że największa część respondentów przeznacza na tę czynność powyżej 1 do 3 godzin dziennie (33,0%), a 18,1% ankietowanych – powyżej 3 do 5 godzin. 16,0% respondentów korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 5 do 7 godzin, 13,8% – powyżej 7 godzin dziennie, natomiast 12,8% – do 1 godziny w ciągu dnia. Ponadto 4,3% nie korzysta z tego typu urządzeń codziennie, a 2,1% nie robi tego w ogóle.

Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=94

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowały łącznie 33 osoby (38,0%), w tym 7 badanych zdarzyło się to jednokrotnie (8,1%), 18 uczniom – czasami (20,7%), a w po 4 respondentów wskazało, że w ich przypadku ma to miejsce często lub bardzo często (po 4,6%). 5 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 6. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=87

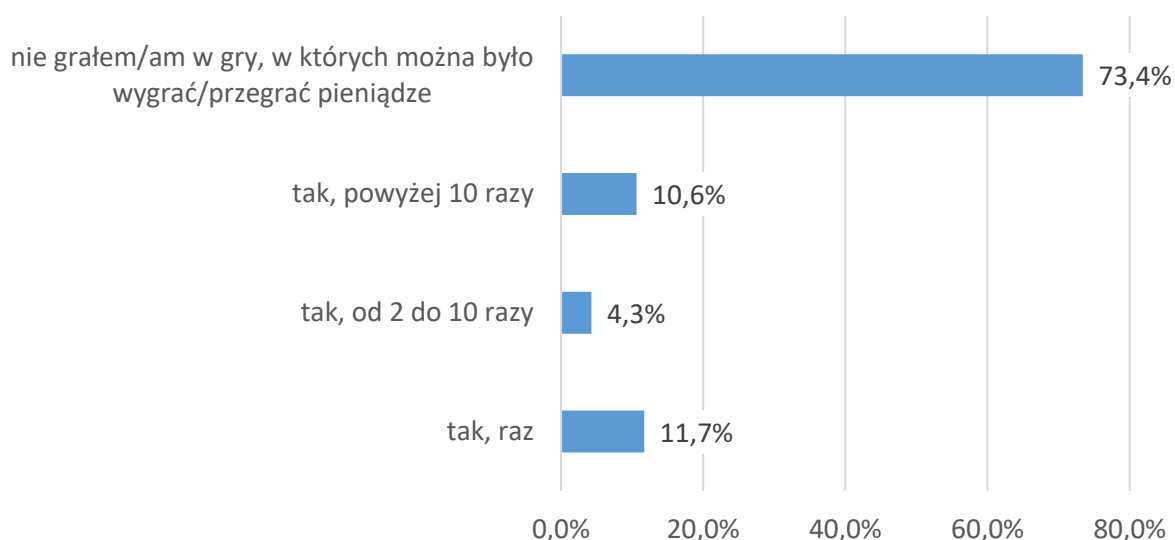
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	4,6%	4
tak, często	4,6%	4
tak, czasami	20,7%	18
tak, jednokrotnie	8,1%	7
nie	62,1%	54

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 26,6% badanych. Wśród tych osób 11,7% grało w nie jednokrotnie, 4,3% – od 2 do 10 razy, natomiast 10,6% – powyżej 10 razy.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=94

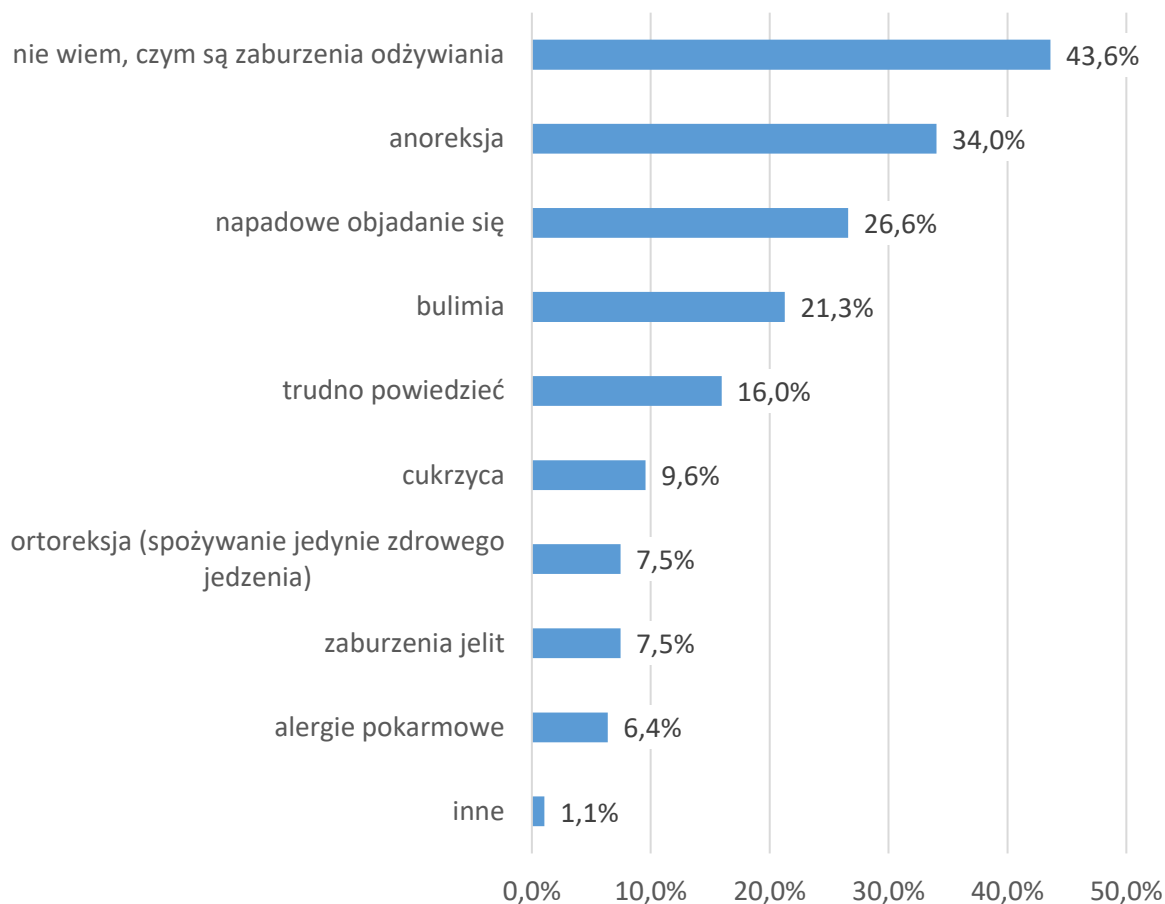

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Chrzypsko Wielkie dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczają się według nich do zaburzeń odżywiania. 43,6% badanych przyznało, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a średnio co szósty ankietowany miał trudność z odpowiedzią na to pytanie (16,0%). Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (34,0%), w dalszej kolejności na napadowe objadanie się (26,6%), bulimię (21,3%) oraz ortoreksję (7,5%). Błędną wiedzę w tym zakresie wykazała znaczna część respondentów, jako że w opinii 9,6% uczniów do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę, 7,5% osób uznało za nie zaburzenia jelit, natomiast 6,4% – alergie pokarmowe. Ponadto 1,1% uczestników badania wskazało na inne, bliżej nieokreślone zaburzenia.

Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=94

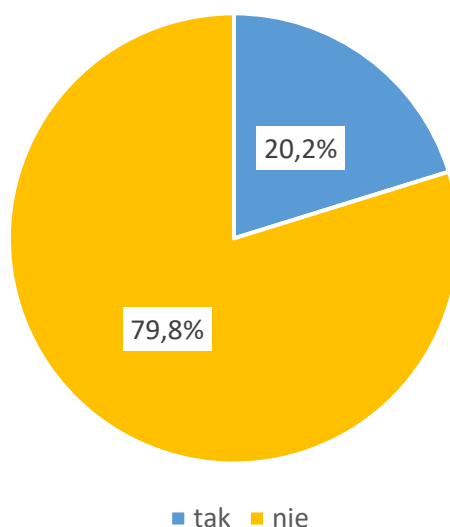
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

PRZEMOC

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie skali zjawiska problemu przemocy z perspektywy najmłodszych członków społeczeństwa. Badanie wykazało, że co piąty młody mieszkaniec Gminy doświadczył przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie (20,2%).

Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?
N=94

W kolejnym pytaniu uczniów poproszono o wskazanie, kto stosował wobec nich przemoc. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że najczęściej podobnych zachowań dopuszczali się uczniowie z ich szkoły (9 osób, tj. 47,4%) oraz rodzeństwo (5 osób, tj. 26,3%). W dalszej kolejności wskazywano na inne osoby, wymienione z imienia i nazwiska (4 osoby, tj. 21,1%) oraz kolegów/koleżanki spoza szkoły (1 osoba, tj. 5,3%).

Tabela 7. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=19

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	47,4%	9
rodzeństwo	26,3%	5
inne osoby	21,1%	4
koledzy/koleżanki spoza szkoły	5,3%	1
rodzice	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Respondenci mieli również określić, jakiego rodzaju przemocy doznali. Najwięcej wskazań padło na przemoc fizyczną (10 osób, tj. 66,7%) oraz psychiczną (6 osób, tj. 40,0%). Ponadto 1 uczeń doświadczył przemocy seksualnej (6,7%). 4 ankietowanych pominęło to pytanie.

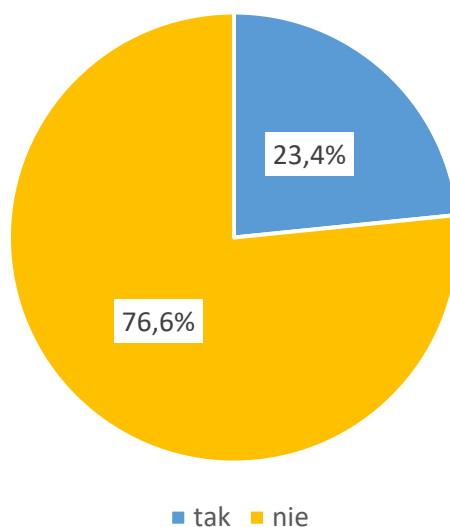
Tabela 8. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=15

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	66,7%	10
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	40,0%	6
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	6,7%	1
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie zostali również zapytani, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, zdarzyło im się zastosować przemoc wobec drugiej osoby – twierdząco odpowiedziało 23,4% badanych.

Wykres 13. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=94

Uczniowie biorący udział w badaniu najczęściej przyznawali się do stosowania przemocy fizycznej (10 osób, tj. 55,6%) oraz psychicznej (8 osób, tj. 44,4%). 4 ankietowanych pominęło to pytanie.

Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=18

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	55,6%	10
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	44,4%	8
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób, który go zawstydział itp.	0,0%	0

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o określenie wobec kogo zdarzyło im się użyć przemocy. Największa część ankietowanych wskazała na rodzeństwo (12 osób, tj. 54,6%). W dalszej kolejności wymieniano uczniów ze swojej szkoły (10 osób, tj. 45,5%) oraz kolegów/koleżanki spoza szkoły (3 osoby, tj. 13,6%).

Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=22

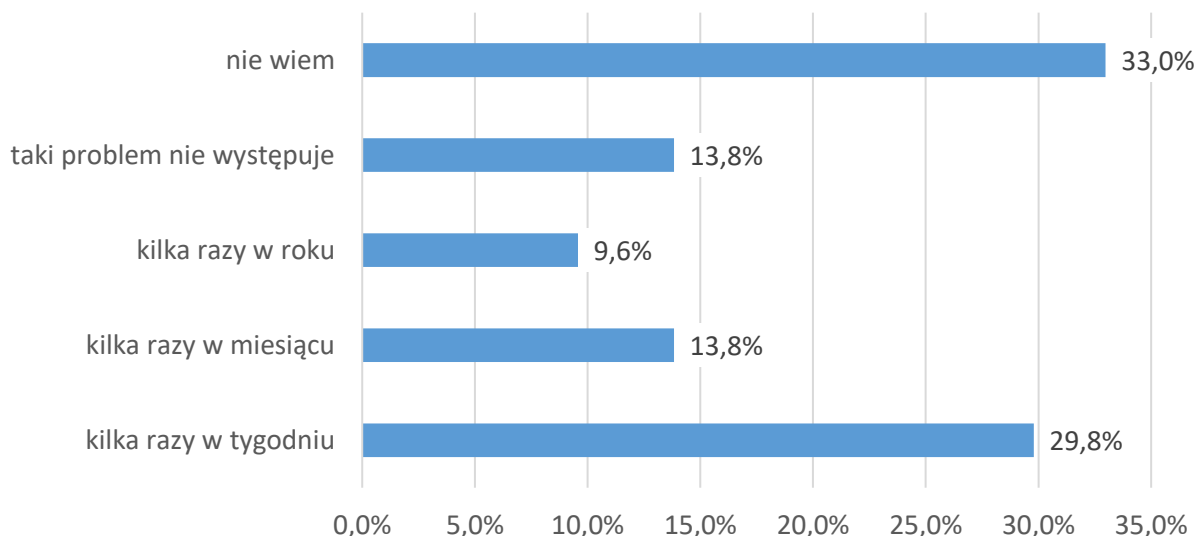
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	54,6%	12
uczniów z mojej szkoły	45,5%	10
kolegów/koleżanek spoza szkoły	13,6%	3
innych osób	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Przemoc rówieśnicza to powtarzające się, celowe działania podejmowane przez dzieci i młodzież wobec rówieśników, które mają na celu wyrządzenie im krzywdy lub zyskanie przewagi. Jest ona dość powszechnym problemem, dlatego też poproszono uczestników badania o odniesienie się do tego zjawiska. Zapytano, czy obserwują oni problem przemocy między uczniami w swojej szkole – ponad połowa respondentów potwierdziła występowanie tego zjawiska w swojej placówce (53,2%), przy czym 9,6% wskazało na częstotliwość kilka razy w roku, zdaniem 13,8% ma to miejsce kilka razy w miesiącu, natomiast 29,8% badanych deklaruje, iż problem ten pojawia się kilka razy w tygodniu.

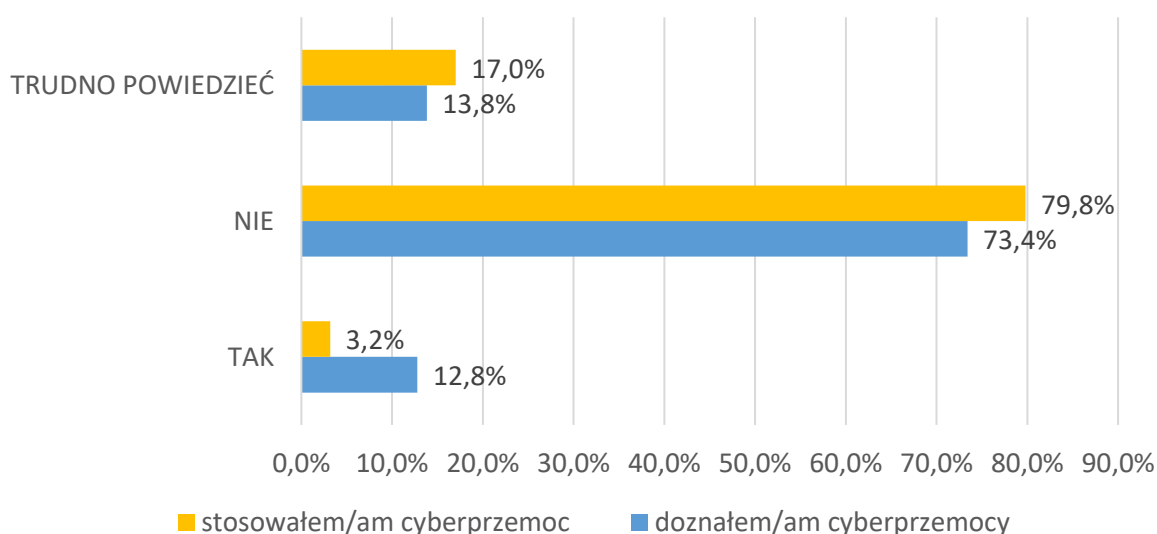

Wykres 14. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?
N=94

Innym, powszechnie występującym w ostatnich latach problemem jest cyberprzemoc, czyli przemoc stosowana za pośrednictwem technologii cyfrowych, w tym mediów społecznościowych i komunikatorów. Na terenie Gminy również odnotowano przypadki wystąpienia tego zjawiska, gdyż jak wynika z uzyskanych odpowiedzi 12,8% ankietowanych doznało cyberprzemocy, z kolei 3,2% przyznało się do jej stosowania.

Wykres 15. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)?
N=94

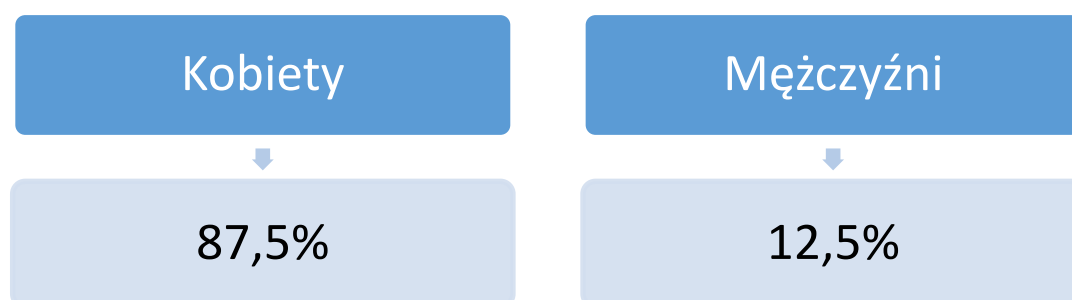
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Chrzypsko Wielkie, a także skala zjawiska nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej. Poruszono również problem przemocy na terenie Gminy z perspektywy jej mieszkańców.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Chrzypsko Wielkie udział wzięło łącznie 80 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, które uzupełniły łącznie 87,5% kwestionariuszy (70 osób), natomiast mężczyźni pozostałe 12,5% (10 osób).

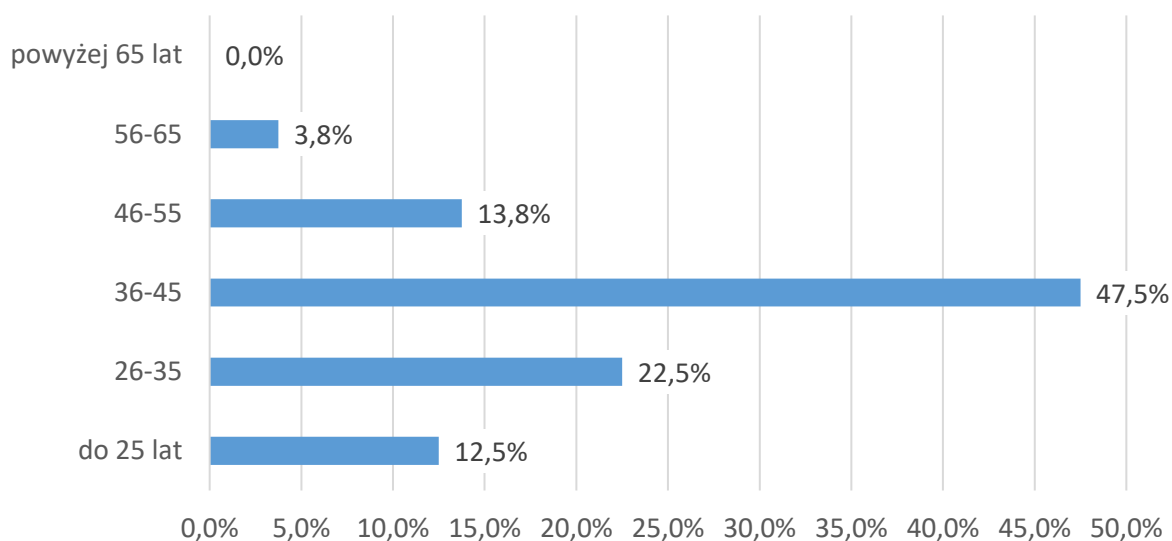
Rysunek 4. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=80

Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani w wieku 36-45 lat (47,5%), z kolei 22,5% badanych wskazało na przedział 26-35 lat. W badaniu wzięli udział również respondenci w wieku 46-55 lat (13,8%), natomiast osoby w wieku 18-25 lat stanowili 12,5% próby badawczej. Najmniejszą liczbę ankiet wypełniły osoby w wieku 56-65 lat (3,8%).

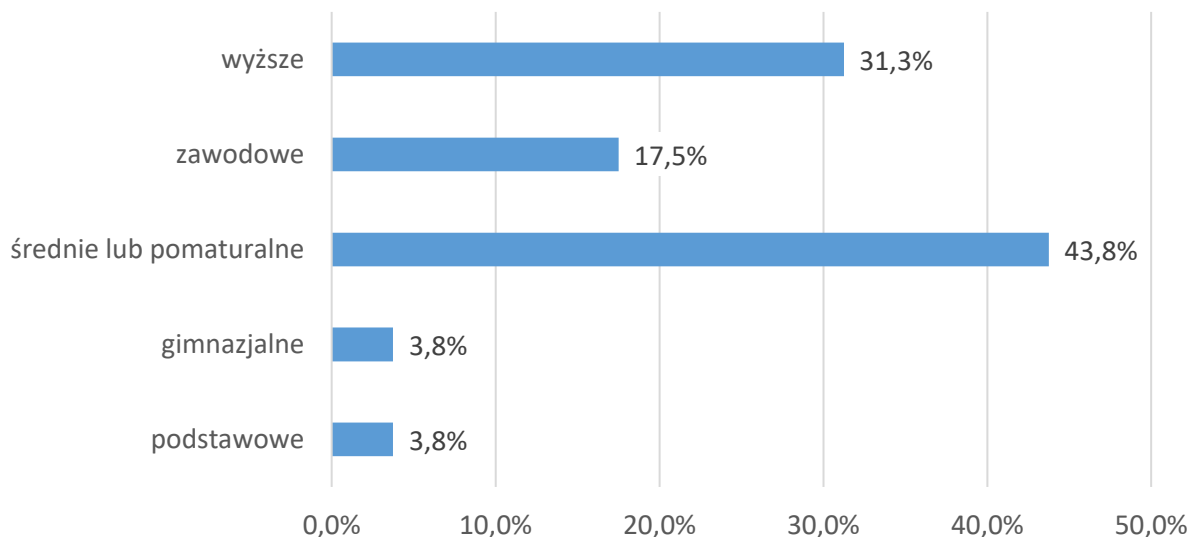

Wykres 16. Wiek dorosłych mieszkańców: N=80

Respondenci zostali zapytani również o poziom wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, najwięcej, bo 43,8% posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne, z kolei 31,3% legitymuje się wykształceniem wyższym. 17,5% uczestników badania wskazało na wykształcenie zawodowe, a po 3,8% zakończyło edukację na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym.

Wykres 17. Wykształcenie: N=80

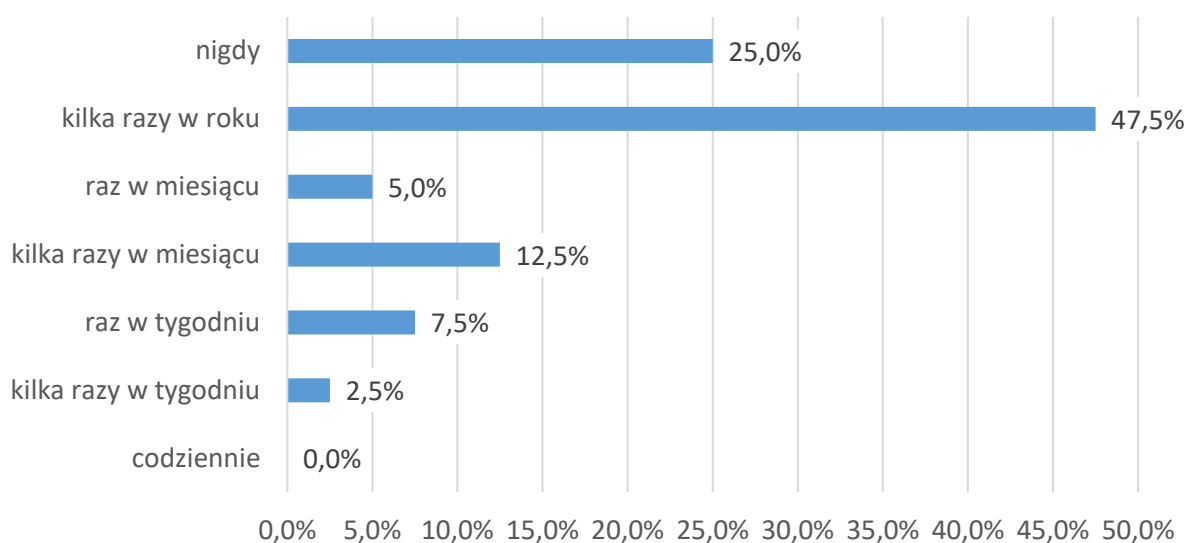

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował co czwarty ankietowany, tj. 25,0%, natomiast 47,5% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 5,0% respondentów przyznało, że pije alkohol raz w miesiącu, z kolei 12,5% wskazało na picie kilka razy w miesiącu. Ponadto 7,5% badanych spożywa alkohol raz w tygodniu, a 2,5% – kilka razy w tygodniu.

Wykres 18. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=80

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (51 osób, tj. 85,0%). Przeciwną odpowiedź podało 14,9% ankietowanych (9 osób), z czego po 2 respondentów wskazało, że zdarzyło im się to jednokrotnie, od 6 do 10 razy lub powyżej 10 razy (po 3,3%), a 3 badanych wskazało na częstotliwość od 2 do 5 razy (5,0%).

Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=60

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	3,3%	2
2-5 razy	5,0%	3
6-10 razy	3,3%	2
powyżej 10 razy	3,3%	2
ani razu	85,0%	51

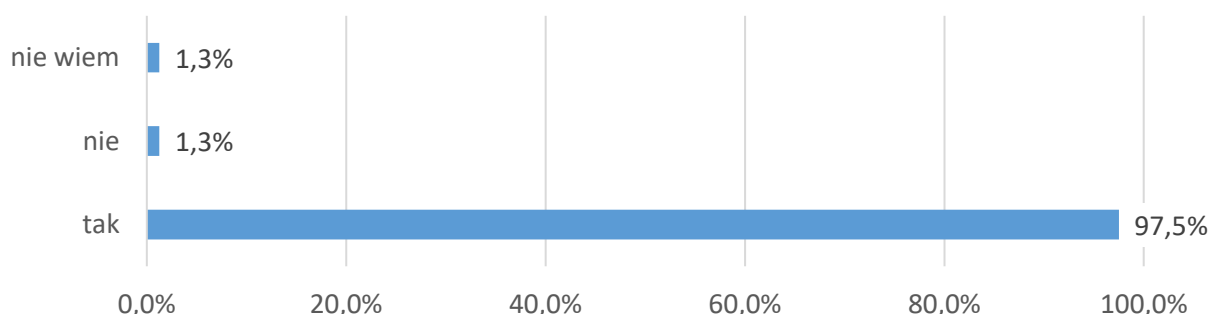
Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 7 osób podało, że nie posiada prawa jazdy (11,7%), a 53 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (88,3%).

Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=80

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	88,3%	53
raz mi się to zdarzyło	0,0%	0
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%	0
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	11,7%	7

Zebrany materiał badawczy wykazał, że zdecydowana większość ankietowanych jest świadoma negatywnych konsekwencji (97,5%). Wśród niewielkiej części mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie – po 1,3% badanych uważa, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży nie ma negatywnego wpływu na rozwój dziecka lub wykazało brak wiedzy w tym zakresie.

Wykres 19. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=80

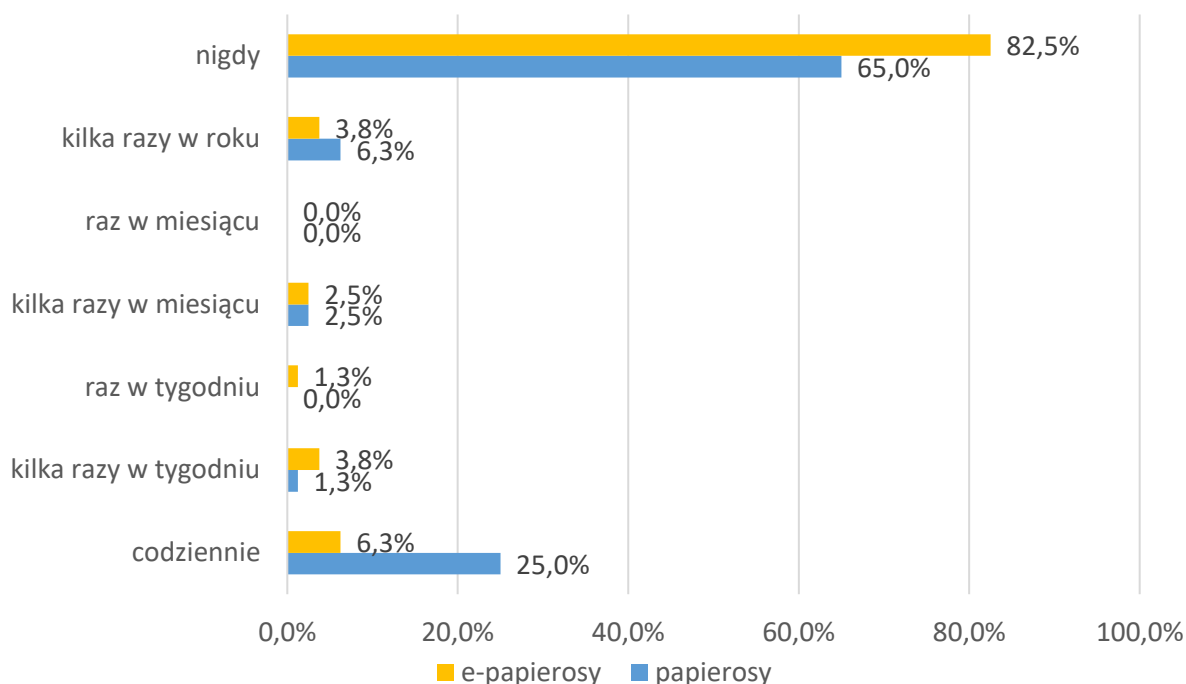
PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Chrzypsko Wielkie. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 35,1% ankietowanych, spośród których 6,3% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, 2,5% – kilka razy w miesiącu, natomiast 1,3% – kilka razy w tygodniu. Należy podkreślić, że 25,0% uczestników badania wskazało na codzienne palenie – osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga mniejszy odsetek respondentów

(17,7%), przy czym 6,3% robi to codziennie, po 3,8% – kilka razy w tygodniu lub kilka razy w roku, 1,3% – raz w tygodniu, a 2,5% – kilka razy w miesiącu.

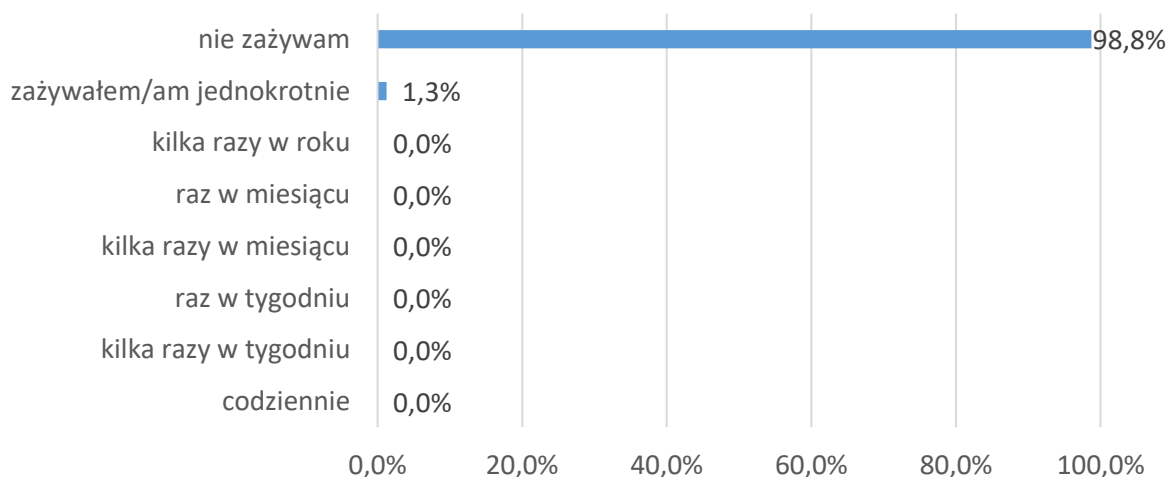
Wykres 20. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=80

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Chrzypsko Wielkie. Jak wynika z analizy zebranego materiału 1,3% badanych sięgnęło po środki psychoaktywne jednokrotnie, natomiast 98,8% uczestników badania nie zażywa tego typu substancji.

Wykres 21. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=80

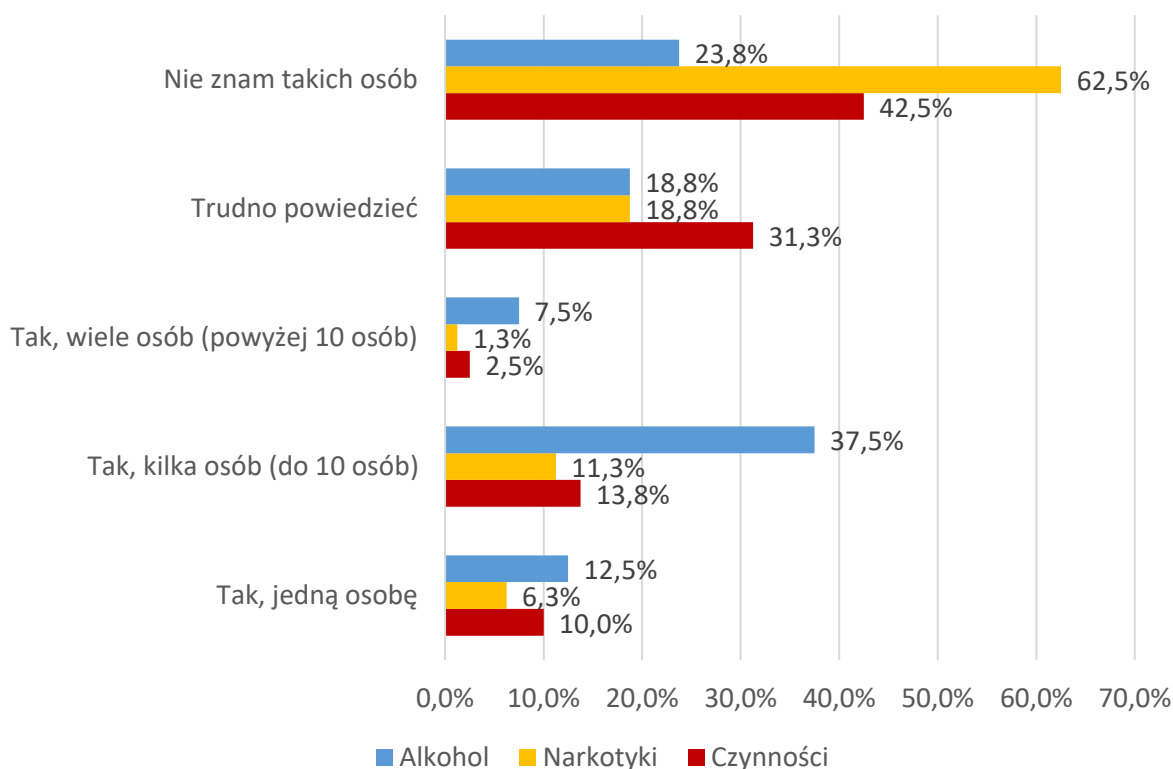

Następne pytanie skierowane do wszystkich ankietowanych miało na celu zweryfikowanie, czy znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, pracy, itp.). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- 57,5% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 12,5% – jedną osobę, 37,5% – kilka osób (do 10), 7,5% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 18,8% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”;
- 18,9% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 6,3% – jedną osobę, 11,3% – kilka osób (do 10), 1,3% – wiele takich osób (powyżej 10), a 18,8% ankietowanych wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”;
- 26,3% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 10,0% – jedną osobę, 13,8% – kilka osób (do 10), 2,5% – wiele osób (powyżej 10), a 31,3% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Wykres 22. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=80

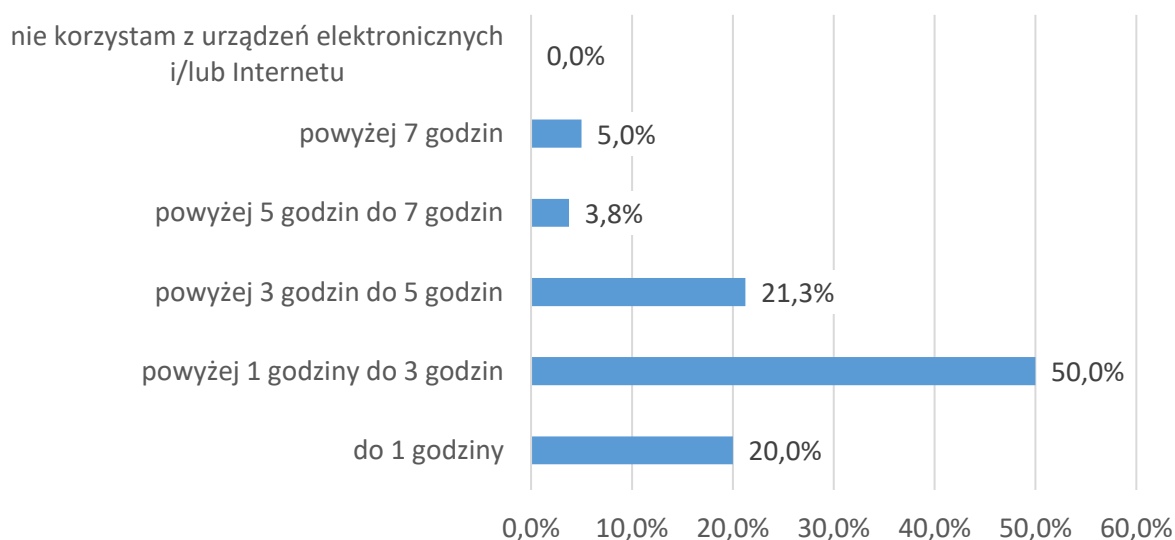

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W kolejnym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z ich odpowiedzi wynika, że połowa badanych spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (50,0%). 20,0% badanych wskazało na odpowiedź „do 1 godziny”, natomiast 21,3% – od 3 do 5 godzin. 3,8% ankietowanych spędza w ten sposób od 5 do 7 godzin, natomiast 5,0% respondentów korzysta z tego rodzaju urządzeń powyżej 7 godzin w ciągu dnia.

Wykres 23. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=80

Respondentów, którzy wskazali na korzystanie z urządzeń elektronicznych, zapytano również, czy zdarza się im korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej, niż początkowo planowali. Połowa badanych przyznała, że takie sytuacje miały miejsce (40 osób, czyli 50,0%). Przeciwnego zdania było 18,8% ankietowanych (15 osób). 17,5% osób zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć” (14 osób), natomiast 13,8% wskazało, że nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (11 osób).

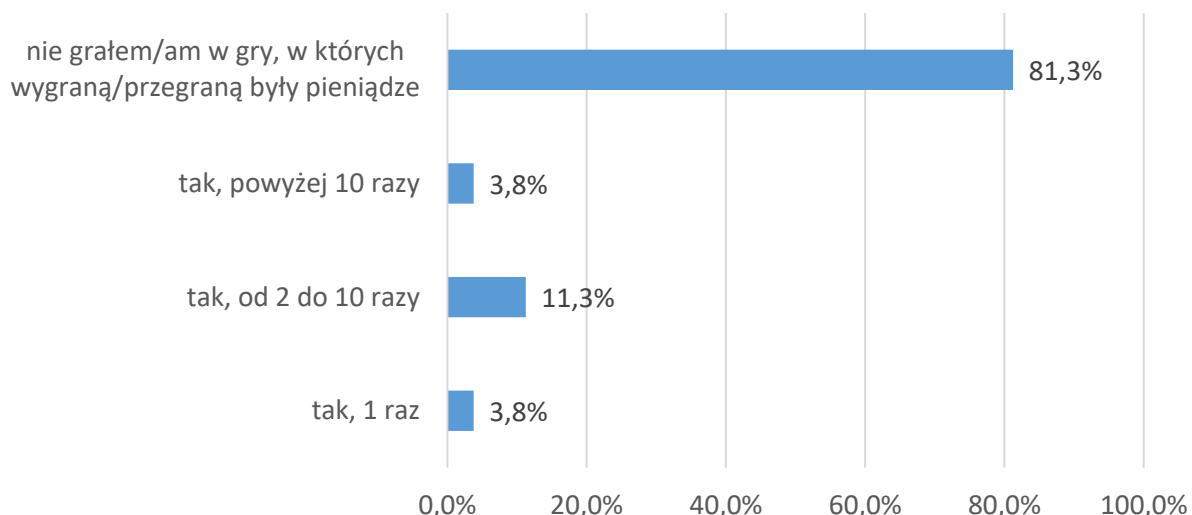
Tabela 13. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=80

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	50,0%	40
nie	18,8%	15
trudno powiedzieć	17,5%	14
nie przewiduję określonego czasu	13,8%	11

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 18,9% dorosłych respondentów, wśród których po 3,8%, zadeklarowało, że grało w takie gry tylko 1 raz lub powyżej 10 razy, natomiast 11,3% wskazało odpowiedź od 2 do 10 razy.

Wykres 24. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=80

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami Gminy uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 21,4% respondentów, tj. 3 osoby, potwierdziły zaistnienie takiej sytuacji, a 78,6% badanych zaprzeczyło jakoby podobna sytuacja miała miejsce (11 osób). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 14. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=14

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	21,4%	3
nie	78,6%	11
trudno powiedzieć	0,0%	0

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

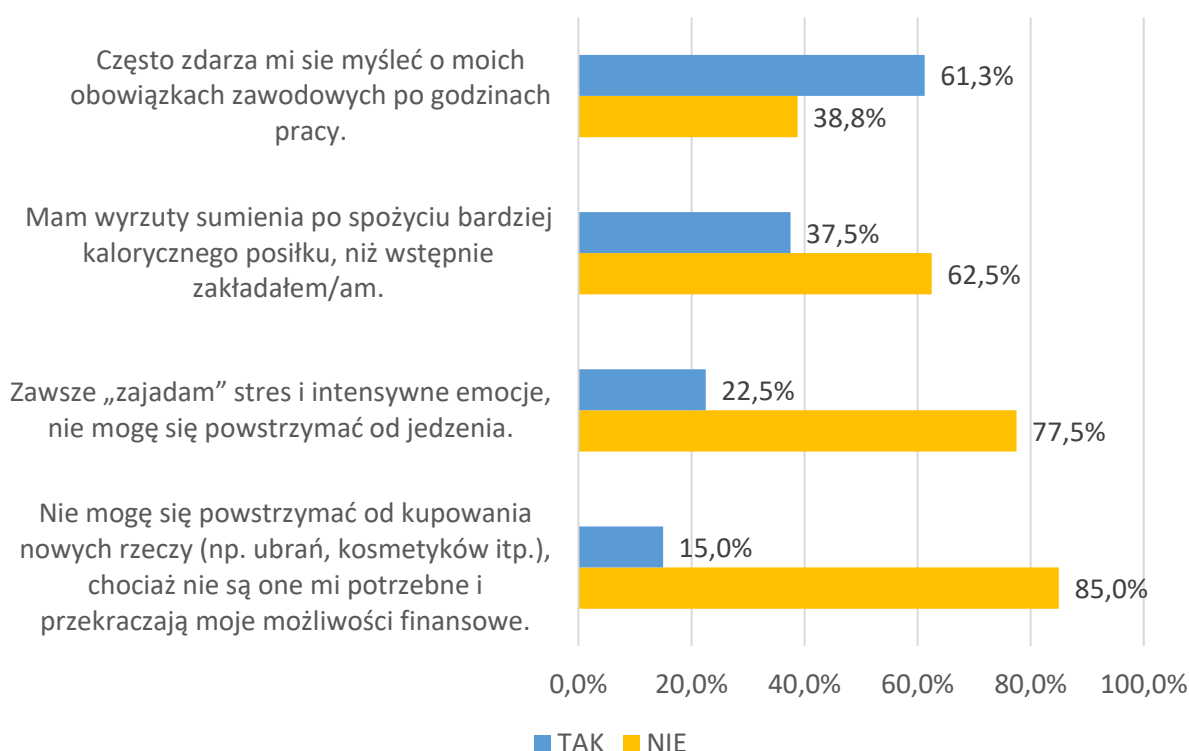
W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Chrzypsko Wielkie, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zakresu zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm, są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie pracoholizmu oraz w kwestii odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 61,3% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- 37,5% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- 22,5% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje,
- 15,0% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

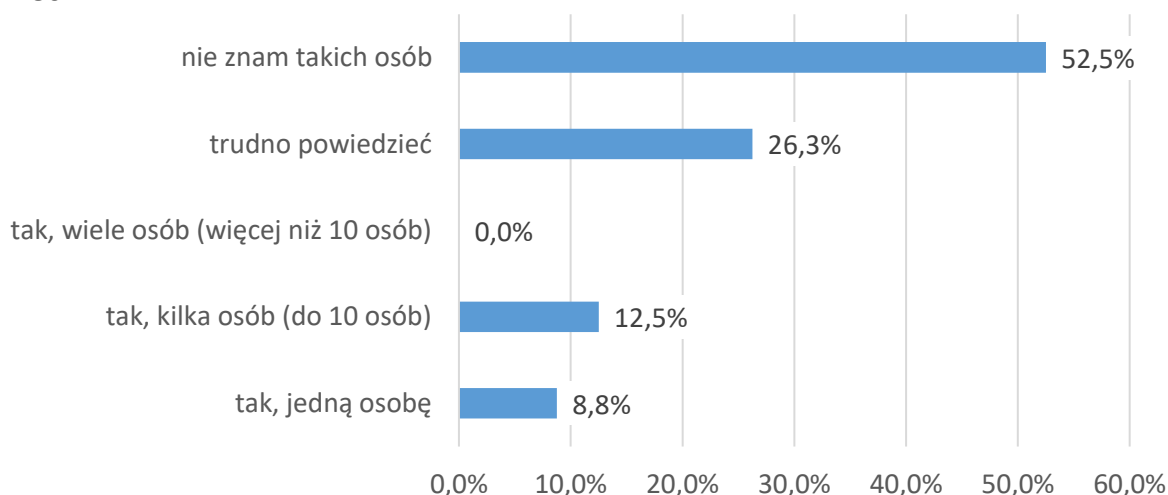
Wykres 25. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=80

PRZEMOC

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie skali zjawiska problemu przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców Gminy. Badanie wykazało, że 21,3% ankietowanych zna osoby doznające przemocy, przy czym 8,8% zna jedną osobę, z kolei 12,5% – kilka osób (do 10). Należy podkreślić, że co czwartemu badanemu trudno było określić swoje stanowisko w tej sprawie (26,3%).

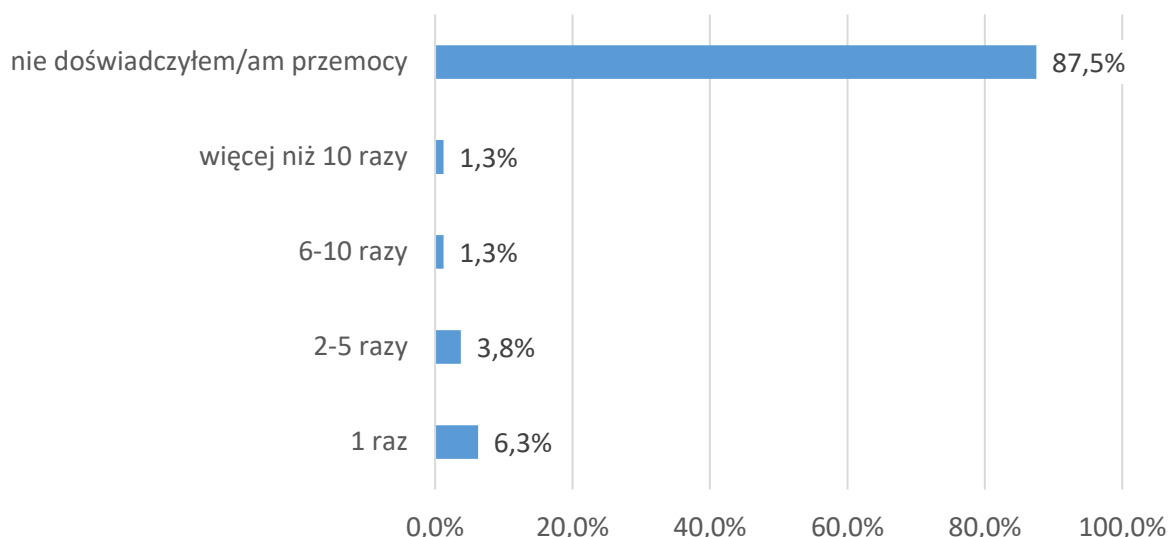
Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=80

W kolejnym pytaniu badanych poproszono o odpowiedź na pytanie, czy im samym w okresie ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się doświadczyć przemocy. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że 12,7% respondentów doświadczyło tego problemu, w tym po 1,3% więcej niż 10 razy lub od 6 do 10 razy, 3,8% – od 2 do 5 razy, z kolei 6,3% doznało jej jednokrotnie.

Wykres 27. Jak często w okresie ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej? N=80

Respondenci mieli również określić, jakiego rodzaju przemocy doznali. Najwięcej wskazań padło na przemoc psychiczną (10 osób, tj. 100,0%), natomiast 5 respondentów wskazało na przemoc fizyczną (50,0%). 2 ankietowanych doznało zaniedbania (20,0%), 1 badany wskazał na przemoc seksualną, a kolejna osoba nie potrafiła zidentyfikować rodzaju doznawanej przemocy (po 10,0%).

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	100,0%	10
przemoc fizyczna	50,0%	5
zaniedbanie	20,0%	2
przemoc ekonomiczna	10,0%	1
nie wiem	10,0%	1
przemoc seksualna	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony męża/żony (6 osób, tj. 60,0%), 2 osoby wymienili innych członków rodziny, natomiast pojedyncze wskazania padły na partnera/partnerkę oraz inne osoby, wśród których wyróżniono *byłego męża* (po 10,0%).

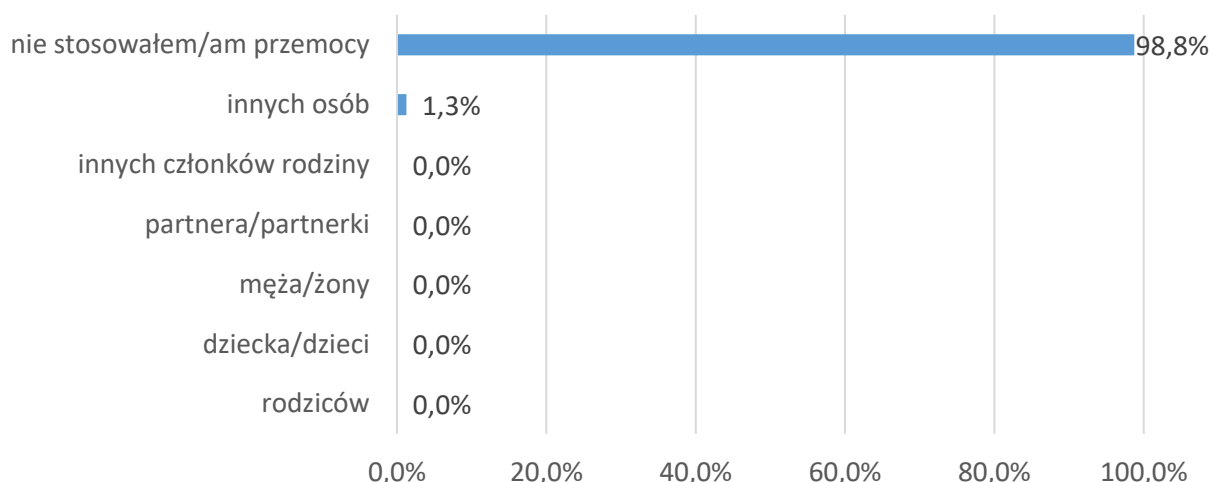
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	60,0%	6
inni członkowie rodziny	20,0%	2
partner/partnerka	10,0%	1
inne osoby	10,0%	1
rodzice	0,0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy Gminy zostali również zapytani, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, zdarzyło im się zastosować przemoc. Do tego typu zachowań przyznało się 1,3% badanych, stosując je wobec innych osób, wśród których wyróżniono *nieznajomą osobę*.

Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=80

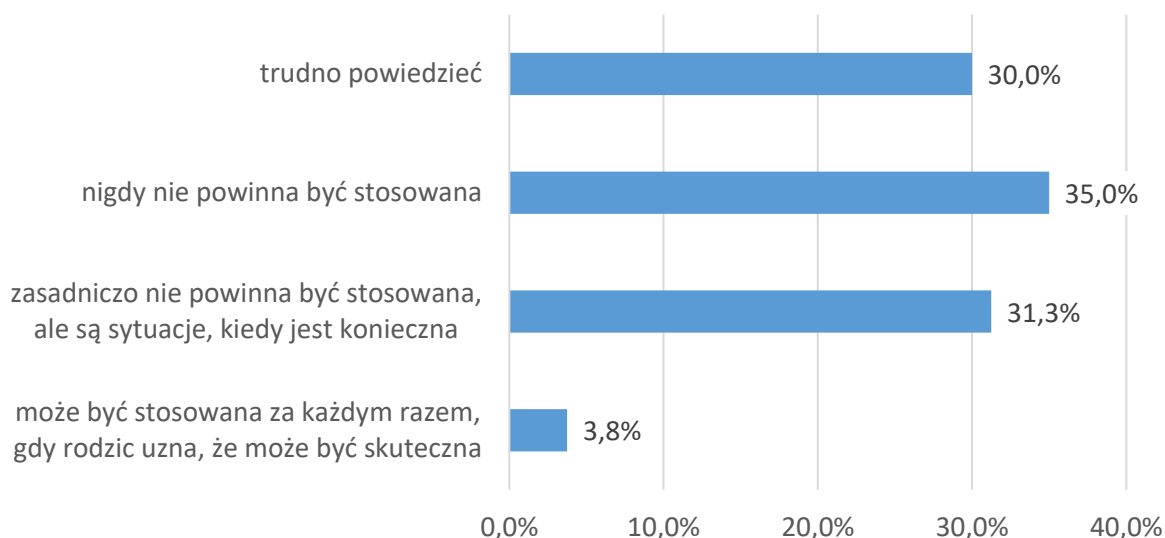

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dorosłych mieszkańców gminy Chrzypsko Wielkie zapytano również o opinię w zakresie stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Zdaniem 3,8% ankietowanych mogą być one stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna to za skuteczne, z kolei w opinii 31,3% badanych, zasadniczo nie powinny być stosowane, ale zdarzają się sytuacje, gdy są konieczne. 30,0% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odnieść się do tego pytania, a pozostałe 35,0% uczestników badania zdecydowanie sprzeciwia się tego typu działaniom.

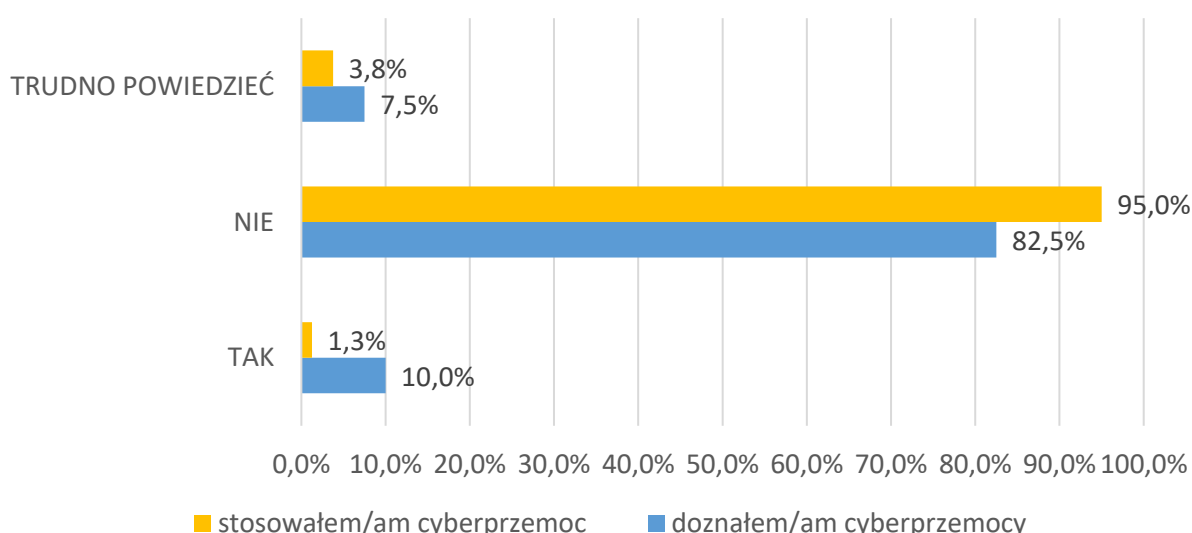

Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą, która: N=80

W ostatnim pytaniu poproszono respondentów o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doznawali bądź stosowali cyberprzemoc. Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi, 10,0% ankietowanych doznało cyberprzemocy, z kolei do jej stosowania przyznało się 1,3% badanych mieszkańców Gminy.

Wykres 30. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doznawał/a Pan/i i/lub stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=80

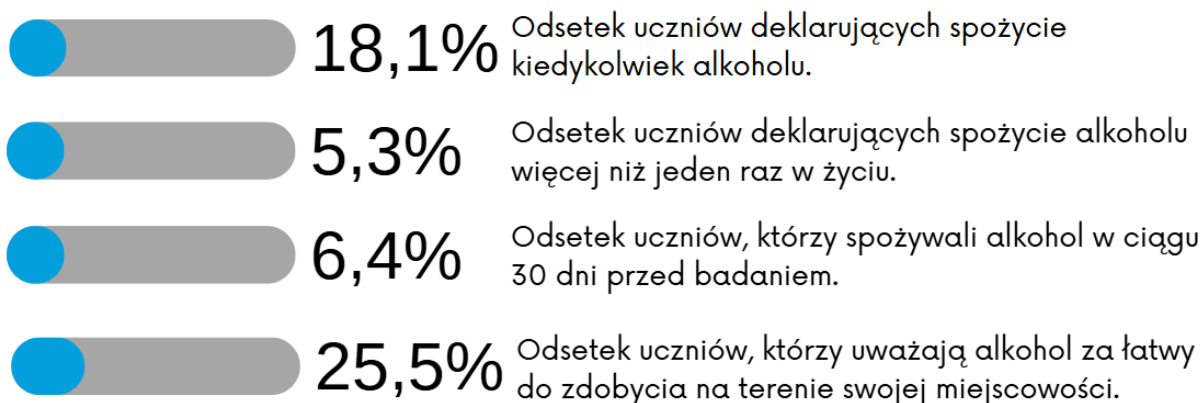

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

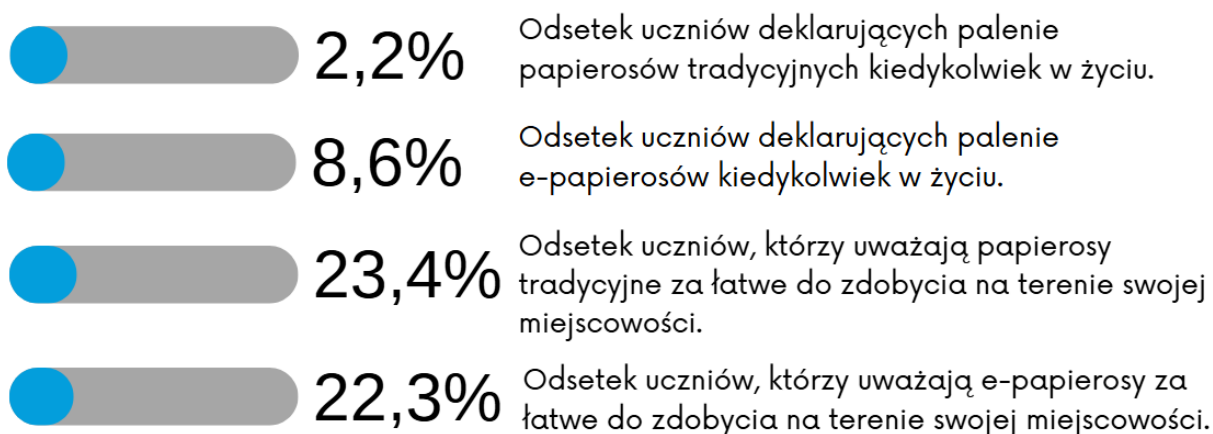
W 2025 roku na terenie gminy Chrzypsko Wielkie zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło 80 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 94 uczniów. Poniżej, w formie graficznej, przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań.

UCZNIOWIE¹³

ALKOHOL

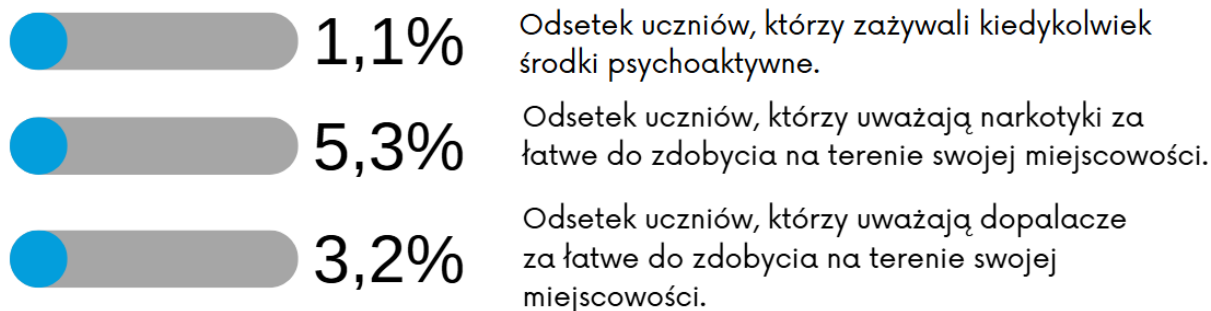
NIKOTYNIZM

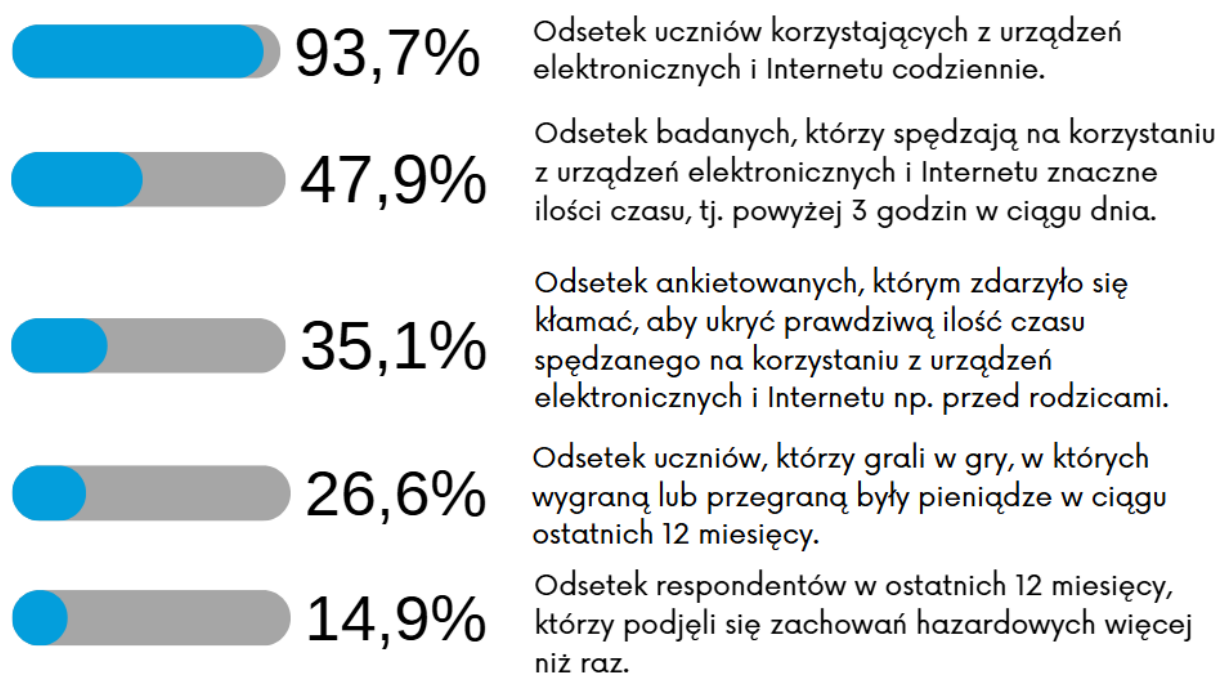
¹³ Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=94

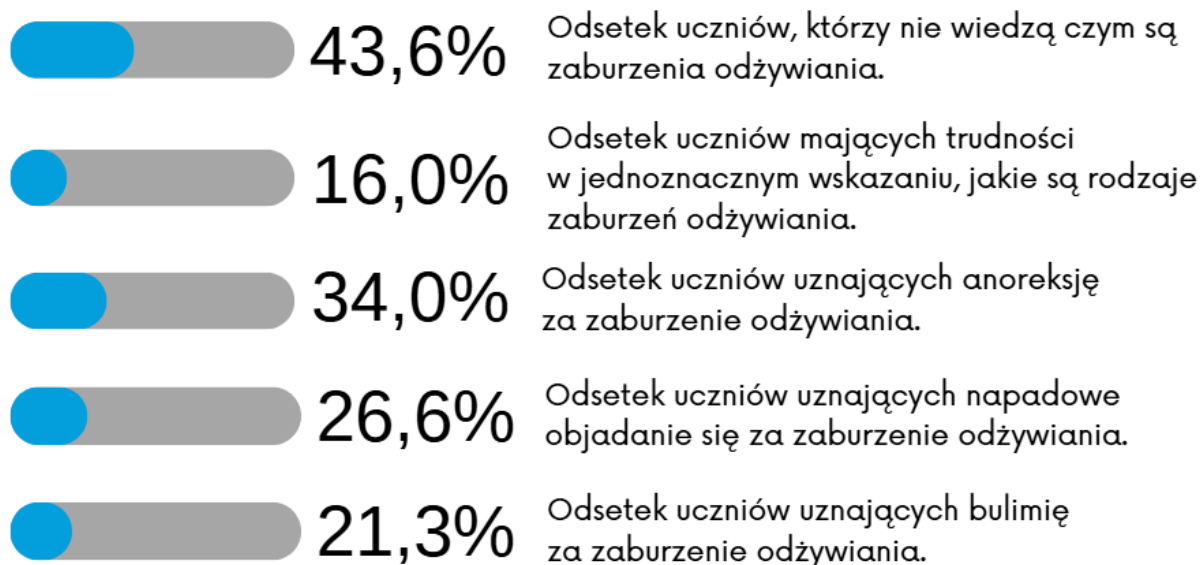
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

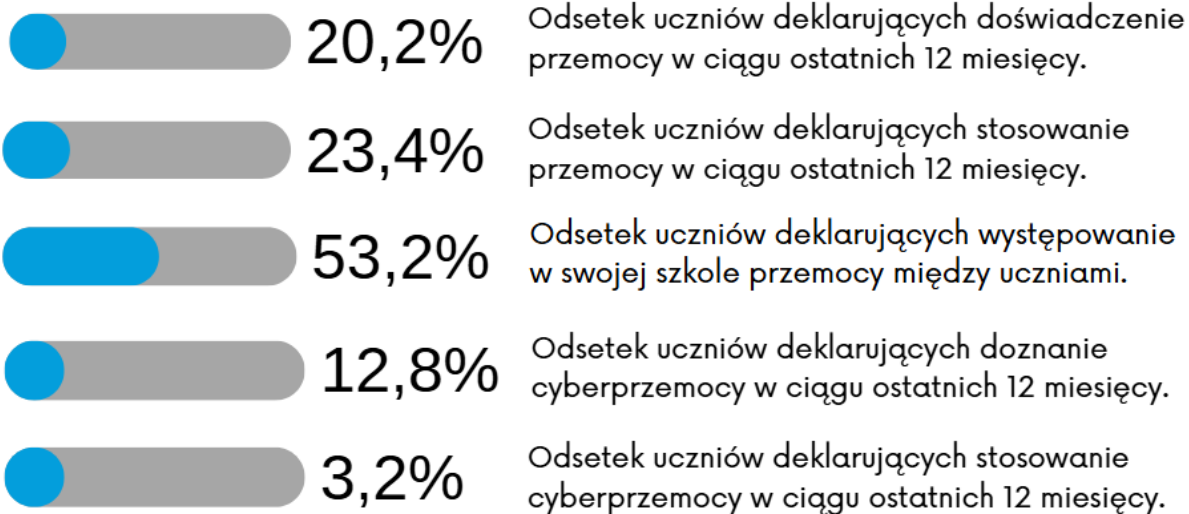

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

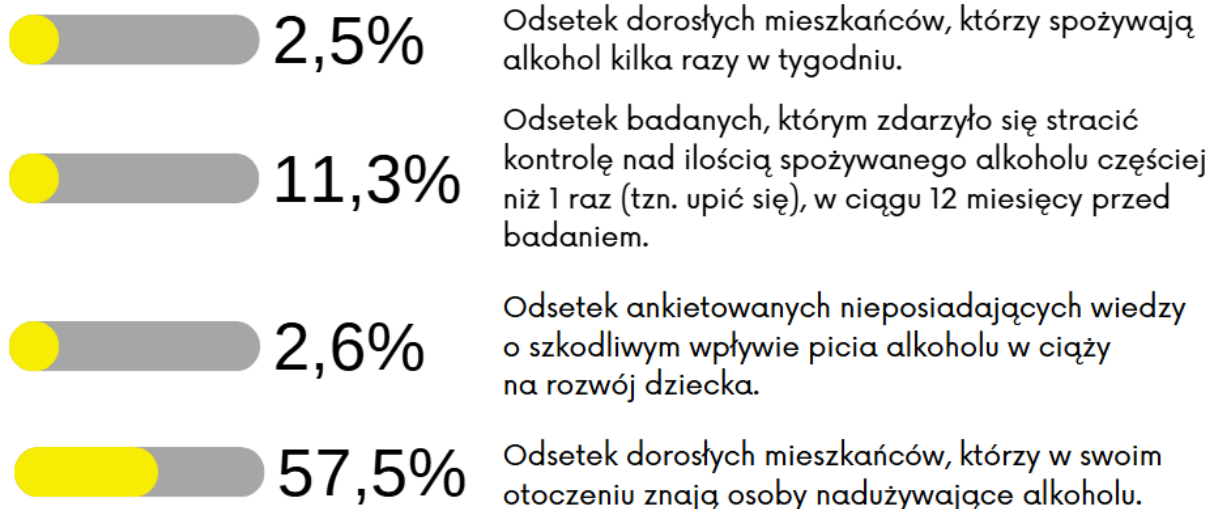
PROBLEM PRZEMOCY

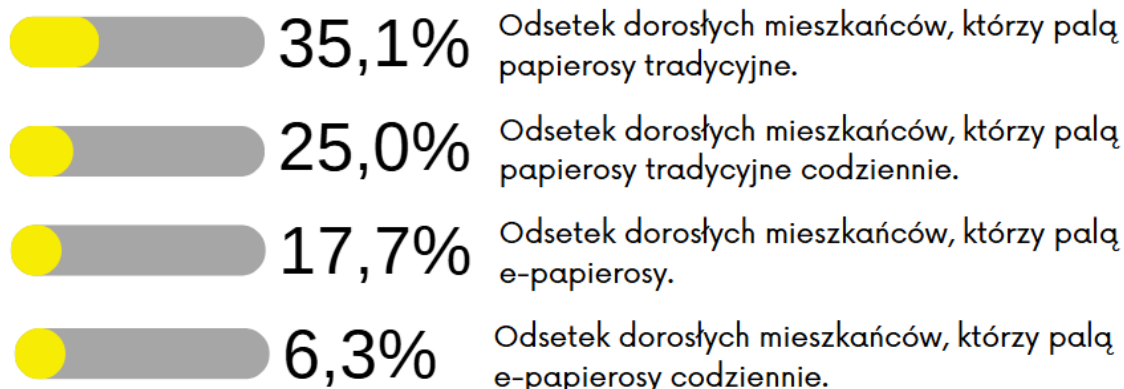

DOROŚLI MIESZKAŃCY¹⁴

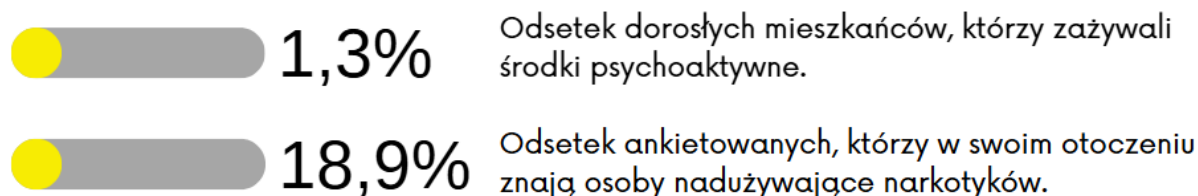
ALKOHOL

NIKOTYZM

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

¹⁴ Odsetek dorosłych mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=80

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I/LUB INTERNETU

Odsetek mieszkańców korzystających z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu powyżej 3 godzin dziennie.

Odsetek badanych, którym zdarza się korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie zakładali.

Odsetek badanych, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grali w gry, w których wygrana lub przegrana były pieniądze.

Odsetek badanych, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grali w gry, w których wygrana lub przegrana były pieniądze powyżej 10 razy.

Odsetek mieszkańców, którzy kiedykolwiek grali w gry, w których wygrana lub przegrana były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną.

Odsetek mieszkańców, którzy znają w swoim otoczeniu osoby, których dotyczy problem uzależnień behawioralnych.

Odsetek respondentów, którzy myślą o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy.

Odsetek badanych, którzy mają wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali.

Odsetek mieszkańców, którzy zawsze „zajadają” stres i intensywne emocje, nie mogą się powstrzymać od jedzenia.

Odsetek badanych, którzy przyznali, iż nie mogą się powstrzymać od kupowania nowych rzeczy, chociaż nie są im potrzebne i przekraczają ich możliwości finansowe.

PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2029 jest:

Tworzenie zintegrowanego systemu działań profilaktycznych, terapeutycznych i interwencyjnych służących ograniczaniu negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych uzależnień oraz wzmacnianiu lokalnych zasobów w zakresie zdrowia publicznego.

Celami operacyjnymi Programu są:

CEL I

Podnoszenie wiedzy i świadomości społecznej w zakresie profilaktyki uzależnień poprzez realizację działań edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, promujących zdrowy i wolny od nałogów styl życia.

CEL II

Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia terapeutycznego, reintegracyjnego i pomocowego dla osób zagrożonych lub uzależnionych oraz ich rodzin, poprzez współpracę instytucji publicznych i organizacji pozarządowych.

CEL III

Zwiększanie efektywności lokalnych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez diagnozowanie potrzeb, analizę zagrożeń, rozwój kompetencji służb i specjalistów oraz wdrażanie spójnych działań profilaktycznych i społecznych.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 oraz NPZ, który będzie obowiązywał w kolejnych latach.

CEL I

Podnoszenie wiedzy i świadomości społecznej w zakresie profilaktyki uzależnień poprzez realizację działań edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, promujących zdrowy i wolny od nałogów styl życia.

Przewidywane rezultaty:

- Zmniejszenie skali zażywania substancji psychoaktywnych oraz problemu uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy,
- ograniczenie dostępności do substancji psychoaktywnych na terenie Gminy,
- zmniejszenie konieczności podejmowania działań interwencyjnych wobec osób nietrzeźwych w przestrzeni publicznej, kierujących pojazdami oraz sprzedawców napojów alkoholowych umożliwiających zakup alkoholu osobom niepełnoletnim,
- uświadamianie społeczeństwa na temat negatywnych skutków sięgania po substancje psychoaktywne oraz w zakresie uzależnień behawioralnych, a także udostępnianie informacji na temat istniejących form wsparcia,
- opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży oraz wzmocnienie postaw abstynenckich,
- podejmowanie działań prewencyjnych dotyczących rozpowszechniania narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzieży	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	UG, KPP, GKRPA, NGO, GOKiBP, PWD, placówki oświatowe
		Liczba uczestników programów	
2.	Finansowanie/dofinansowanie imprez profilaktycznych, kulturalnych, w tym koncertów obejmujących edukację zdrowotną w formie profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w NPZ oraz zdrowotnych konkursów promujących trzeźwość	Liczba zorganizowanych imprez o tematyce edukacji zdrowotnej	UG
		Liczba przeprowadzonych konkursów promujących trzeźwość	

3.	Organizacja zawodów sportowych z elementami profilaktyki, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia), w tym organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych	Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych	UG, GOKiBP, NGO, placówki oświatowe
4.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych	UG, GKRPA, placówki oświatowe
		Liczba uczestników	
5.	Rozwijanie i promowanie oferty alternatywnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	UG, GKRPA, PWD, placówki oświatowe, GOKiBP, NGO
		Liczba działań podjętych w celu promowania udziału w alternatywnych formach spędzania czasu wolnego	
		Liczba uczestników	
6.	Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka	Liczba zorganizowanych warsztatów	UG, GKRPA, placówki oświatowe

7.	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informatycznych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych	UG, OPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
		Koszty przeznaczone na zakup materiałów	
8.	Uczestnictwo w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych obejmujących zagadnienia związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina	UG, OPS, GKRPA, ZI, KPP, NGO, GOKiBP, PWD, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
9.	Organizacja wypoczynku letniego/zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami, realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny	Liczba zorganizowanych wyjazdów	UG, GKRPA, placówki oświatowe
		Liczba uczestników	

CEL II

Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia terapeutycznego, reintegracyjnego i pomocowego dla osób zagrożonych lub uzależnionych oraz ich rodzin, poprzez współpracę instytucji publicznych i organizacji pozarządowych.

Przewidywane rezultaty:

- Zapewnienie dostępu do kompleksowego wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w problem przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności działań skierowanych do osób uzależnionych poprzez motywowanie ich do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego,
- aktywizacja społeczno-zawodowa osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w środowisku lokalnym oraz świadczenie pomocy osobom dotkniętym problemem uzależnień behawioralnych.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego	Liczba osób zgłaszających się do PK	UG, GKRPA
		Liczba pracowników PK	
2.	Wspieranie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba członków GKRPA	GKRPA
3.	Przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	GKRPA
6.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie ich działalności poprzez udzielanie dotacji celowych na realizację działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom	Wartość udzielonych dotacji [zł]	UG, NGO, GKRPA

7.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom poprzez wspieranie programów profilaktycznych i terapeutycznych skierowanych do osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem, w tym udzielanie wsparcia finansowego	Liczba dofinansowanych programów lub projektów profilaktycznych	UG, GKRPA, NGO
8.	Zlecanie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego	GKRPA
		Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	
9.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów I instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	GKRPA
10.	Wszczynanie przez członków GKRPA procedury „Niebieskie Karty” i przekazywanie ich do ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	GKRPA
11.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin	Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem	UG, OPS, GKRPA, PK, NGO, placówki ochrony zdrowia
		Liczba udzielonych konsultacji/porad	
12.	Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową	Liczba dzieci objętych wsparciem	placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO, PPP, PK

13.	Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	OPS
14.	Rozwój ruchu samopomocowego dla osób uzależnionych (AA) oraz grup samopomocowych dla osób współuzależnionych (Al-Anon) na terenie Gminy	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych (AA) i grup samopomocowych dla osób współuzależnionych (Al-Anon) na terenie Gminy	UG, GKRPA, OPS, NGO
15.	Kontynuacja działalności placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy.	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia.	UG, NGO, PWD

CEL III

Zwiększanie efektywności lokalnych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez diagnozowanie potrzeb, analizę zagrożeń, rozwój kompetencji służb i specjalistów oraz wdrażanie spójnych działań profilaktycznych i społecznych.

Przewidywane rezultaty:

- stałe monitorowanie stopnia zagrożenia problemem alkoholowym i narkotykowym oraz skali problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy,
- niezwłoczne i skuteczne rozpoznawanie rodzin i osób przejawiających trudności wynikające z uzależnień,
- organizowanie i finansowanie badań diagnozujących problemy społeczne, w tym uzależnienia, wśród mieszkańców oraz umożliwiających określenie rzeczywistego stanu zagrożenia problemem alkoholowym, narkotykowym, a także w zakresie uzależnień behawioralnych,
- zwiększenie skuteczności systemu wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami poprzez rozwój zintegrowanego modelu współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej,
- reintegracja osób dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową oraz członków ich rodzin w lokalnej społeczności.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Regularne monitorowanie problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych w Gminie, w tym opracowanie diagnoz problemów społecznych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej	UG, GKRPA, ZI, PK, OPS, KPP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, NGO
		Liczba prowadzonych statystyk związanych z problemem uzależnień w Gminie	
2.	Powadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UG, GKRPA

3.	Prowadzenie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	UG, GKRPA
		Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	
4.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków GKRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UG, GKRPA, KPP, ZI, PWD, OPS, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe
5.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym kontroli dotyczących zakazu sprzedaży małoletnim i osobom nietrzeźwym, z uwzględnieniem nocnych ograniczeń sprzedaży, o ile zostaną wprowadzone uchwałą Rady Gminy	Liczba uczestników szkoleń	UG, GKRPA
		Liczba przeprowadzonych kontroli	

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2029 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim.
2. Za realizację Programu od strony finansowej i merytorycznej odpowiada Wójt Gminy Chrzypsko Wielkie.
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Chrzypsko Wielkie będzie realizowany w latach 2026-2029.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Gminy Chrzypsko Wielkie z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się wyłącznie na podstawie zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy Chrzypsko Wielkie.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi¹⁵:
 - 19 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - 15 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - 17 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.
2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Gminy, wynosi¹⁶:
 - 14 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
 - 8 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
 - 8 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Chrzypsko Wielkie na lata 2026-2029 są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

¹⁵ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

¹⁶ tamże

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za pracę obejmującą zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chrzypsku Wielkim otrzymują wynagrodzenie w wysokości:

- członek Komisji za udział w posiedzeniu – 170 zł,
- przewodniczący Komisji za udział w posiedzeniu – 340 zł,
- członek Komisji za pełnione dyżury – 50 zł,
- członek Komisji za udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego – 50 zł,
- członek Komisji reprezentujący Komisję w Sądzie – 50 zł,
- za przeprowadzenie kontroli punktu sprzedaży alkoholu – 50 zł.

2. Członkowie Komisji, którzy nie są pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymują zwrot kosztów podróży na zasadach obowiązujących w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim.

3. Wynagrodzenie przysługuje tylko wówczas, gdy członkowie potwierdzą obecność na liście własnoręcznym podpisem. Wynagrodzenie wypłacane będzie raz na kwartał.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

- 1) ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- 2) ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- 3) opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- 1) analizę dokumentów,
- 2) badanie ankietowe adresatów Programu,
- 3) badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Na podstawie analizy wdrażanego Programu, realizator Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Chrzypsko Wielkie, tj. Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi jednostkami i podmiotami działającymi na terenie Gminy, sporządzi zbiorczy coroczny raport, który zostanie przedłożony Radzie Gminy Chrzypsko Wielkie w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Ponadto Wójt Gminy sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Chrzypsko Wielkie i przesyła ją do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024.
2. <https://bdl.stat.gov.pl>.
3. Lange R., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2023.
4. Malczewski A., Młodzież a substancje psychoaktywne w: Młodzież 2021 – raport z badań ilościowych zrealizowanych przez Fundację CBOS, Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, 2022, s. 208-223.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
6. Szmidt J., i in., Raport 2023 – Uzależnienia w Polsce, Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Warszawa 2023.
7. Raport o stanie Gminy Chrzypsko Wielkie za 2024 rok.
8. Raport za 2024 rok – Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzypsku Wielkim.
9. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022, 2023 i 2024.
10. Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2024 r.
11. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w latach 2022-2024	18
Rysunek 2. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 dorosłego mieszkańca gminy Chrzypsko Wielkie na przestrzeni lat 2022-2024.....	18
Rysunek 3. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=94	20
Rysunek 4. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=80.....	33

SPIS TABEL

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Chrzypsko Wielkie wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024	14
Tabela 2. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2022-2024	14
Tabela 3. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2022-2024	15
Tabela 4. Liczba uczestników programów profilaktycznych zrealizowanych na terenie gminy Chrzypsko Wielkie w ramach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w latach 2022-2024.....	16
Tabela 5. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=17	22
Tabela 6. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=87	26
Tabela 7. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=19.....	29
Tabela 8. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=15	30
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=18.....	31
Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=22	31
Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=60	35
Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=80.....	36
Tabela 13. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=80.....	40
Tabela 14. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=14.....	41
Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=10.....	43
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=10	44

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024.....	12
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Chrzypsko Wielkie na przestrzeni lat 2022-2024.....	19
Wykres 3. Wiek uczniów: N=94	21

Wykres 4. Klasa: N=94	21
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=94	22
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=94	23
Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=94.....	24
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=94.....	25
Wykres 9. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=94	26
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=94	27
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=94	28
Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=94.....	29
Wykres 13. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=94	30
Wykres 14. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=94	32
Wykres 15. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=94.....	32
Wykres 16. Wiek dorosłych mieszkańców: N=80.....	34
Wykres 17. Wykształcenie: N=80	34
Wykres 18. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=80	35
Wykres 19. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=80	36
Wykres 20. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=80.....	37
Wykres 21. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=80.....	37
Wykres 22. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=80.....	38
Wykres 23. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=80	39
Wykres 24. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygrał/przegraną były pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=80	40
Wykres 25. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=80.....	42
Wykres 26. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=80	42
Wykres 27. Jak często w okresie ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej? N=80	43
Wykres 28. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=80	44
Wykres 29. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klapsy) może być metodą, która: N=80	45

Wykres 30. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawał/a Pan/i i/lub stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=80 45